

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 19ης Νοεμβρίου 2019*

Περιεχόμενα

Το νομικό πλαίσιο	4
Το δίκαιο της Ένωσης	4
Η Συνθήκη ΕΕ	4
Ο Χάρτης.....	4
Η οδηγία 2000/78	5
Το πολωνικό δίκαιο	5
Το Σύνταγμα	5
Ο νέος νόμος περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου	6
– Οι διατάξεις περί μείωσης του ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου).....	6
– Οι διατάξεις περί διορισμού των δικαστών στο Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο)	7
– Οι διατάξεις περί του πειθαρχικού τμήματος	7
Ο νόμος περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων	9
Ο νόμος περί του KRS.....	9
Οι διαφορές των κύριων δικών και τα προδικαστικά ερωτήματα.....	11
Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου	15
Επί των προδικαστικών ερωτημάτων	17
Επί του πρώτου ερωτήματος στις υποθέσεις C-624/18 και C-625/18	17

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

Επί των ερωτημάτων στην υπόθεση C-585/18 και επί του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος στις υποθέσεις C-624/18 και C-625/18	18
Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου.....	18
Επί του ενδεχομένου καταργήσεως της δίκης	20
Επί του παραδεκτού του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος στις υποθέσεις C-624/18 και C-625/18	24
Επί της εξετάσεως του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος στις υποθέσεις C-624/18 και C-625/18 επί της ουσίας.....	25
Επί των δικαστικών εξόδων	34

«Προδικαστική παραπομπή – Οδηγία 2000/78/ΕΚ – Ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία – Απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ηλικίας – Μείωση του ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία) – Άρθρο 9, παράγραφος 1 – Δικαίωμα ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος – Άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Αποτελεσματική δικαστική προστασία – Αρχή της ανεξαρτησίας των δικαστών – Σύσταση νέου τμήματος στο Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο), αρμοδίου, μεταξύ άλλων, επί των υποθέσεων που αφορούν τη συνταξιοδότηση των δικαστών του δικαστηρίου αυτού – Τμήμα απαρτιζόμενο από δικαστές που διορίστηκαν προσφάτως από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Πολωνίας κατόπιν προτάσεως του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου – Ανεξαρτησία του εν λόγω συμβουλίου – Εξουσία μη εφαρμογής εθνικής νομοθεσίας που δεν είναι σύμφωνη με το δίκαιο της Ένωσης – Υπεροχή του δικαίου της Ένωσης»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-585/18, C-624/18 και C-625/18,

με αντικείμενο τρεις αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Bezpieczeństwa Społecznego) [Ανώτατο Δικαστήριο (τμήμα εργατικών διαφορών και διαφορών κοινωνικής ασφαλίσεως), Πολωνία], με αποφάσεις της 30ής Αυγούστου 2018 (C-585/18) και της 19ης Σεπτεμβρίου 2018 (C-624/18 και C-625/18), οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 20 Σεπτεμβρίου 2018 (C-585/18) και στις 3 Οκτωβρίου 2018 (C-624/18 και C-625/18), στο πλαίσιο των δικών

A. Κ.

κατά

Krajowa Rada Sądownictwa (C-585/18),

και

CP (C-624/18),

DO (C-625/18)

κατά

Sąd Najwyższy,

παρισταμένου του:

Prokurator Generalny, εκπροσωπούμενοι από την Prokuratura Krajowa,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts, Πρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, Αντιπρόεδρο, J.-C. Bonichot, A. Prechal (εισηγήτρια), E. Regan, P. G. Xuereb και L. S. Rossi, προέδρους τμήματος, E. Juhász, M. Pešič, J. Malenovský και N. Piçarra, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: E. Tanchev

γραμματέας: M. Aleksejev, προϊστάμενος μονάδας, και R. Schiano, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν των επ' ακροατηρίου συζητήσεων της 19ης Μαρτίου και της 14ης Μαΐου 2019,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- οι Α. Κ., CP και DO, εκπροσωπούμενοι από την S. Gregorczyk-Abram και από τον M. Wawrykiewicz, adwokaci,
- το Krajowa Rada Sądownictwa, εκπροσωπούμενο από τους D. Drajewicz και J. Dudzicz, καθώς και από την D. Pawełczyk-Woicka,
- το Sąd Najwyższy, εκπροσωπούμενο από την M. Wrzosek-Romańczuk, radca prawny,
- ο Prokurator Generalny, εκπροσωπούμενος από την Prokuratura Krajowa, από τους S. Bańko, R. Hernand, A. Reczka, T. Szafranski και M. Szumacher,
- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna και την S. Żyrek, επικουρούμενους από τον W. Gontarski, adwokat,
- η Λεττονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις I. Kucina και V. Soņeca,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον H. Krämer και την K. Herrmann,
- η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, εκπροσωπούμενη από τους J. S. Watson και C. Zatschler, καθώς και από τις I. O. Vilhjálmssdóttir και C. Howdle,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 27ης Ιουνίου 2019,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία του άρθρου 2 και του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, του άρθρου 267, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, και του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), καθώς και του άρθρου 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (ΕΕ 2000, L 303, σ. 16).

- 2 Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο ένδικων διαφορών μεταξύ, πρώτον, του Α. Κ., δικαστή στο Naczelny Sąd Administracyjny (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, Πολωνία), και του Krajowa Rada Sądownictwa (Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου, Πολωνία) (στο εξής: KRS) (υπόθεση C-585/18) και, δεύτερον, των CP και DO, δικαστών στο Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο, Πολωνία), και του τελευταίου αυτού δικαστηρίου (υποθέσεις C-624/18 και C-625/18), σχετικά με την πρόωρη συνταξιοδότηση των δικαστών αυτών κατόπιν της θέσεως σε ισχύ νέας εθνικής νομοθεσίας.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η Συνθήκη ΕΕ

- 3 Το άρθρο 2 ΣΕΕ έχει ως εξής:

«Η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη εντός κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, την ανοχή, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών.»

- 4 Το άρθρο 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ ορίζει τα ακόλουθα:

«Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνει το Δικαστήριο, το Γενικό Δικαστήριο και ειδικευμένα δικαστήρια. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξασφαλίζει την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών.

Τα κράτη μέλη προβλέπουν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται η πραγματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης.»

Ο Χάρτης

- 5 Ο τίτλος VI του Χάρτη, που επιγράφεται «Δικαιοσύνη», περιλαμβάνει το άρθρο 47 το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου» και ορίζει τα εξής:

«Κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, τηρουμένων των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να δικαστεί η υπόθεσή του δίκαια, δημόσια και εντός εύλογης προθεσμίας, από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο, που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως.
[...]

[...]»

6 Κατά το άρθρο 51 του Χάρτη, το οποίο φέρει τον τίτλο «Πεδίο εφαρμογής»:

«1. Οι διατάξεις του παρόντος Χάρτη απευθύνονται στα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, τηρουμένης της αρχής της επικουρικότητας, καθώς και στα κράτη μέλη, μόνον όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης. Κατά συνέπεια, οι ανωτέρω σέβονται τα δικαιώματα, τηρούν τις αρχές και προάγουν την εφαρμογή τους, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους και εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων της Ένωσης, όπως της απονέμονται από τις Συνθήκες.

2. Ο παρών Χάρτης δεν διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης πέραν των αρμοδιοτήτων της Ένωσης και δεν θεσπίζει νέες αρμοδιότητες και καθήκοντα για την Ένωση, ούτε τροποποιεί τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα όπως ορίζονται στις Συνθήκες.»

7 Το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη ορίζει τα εξής:

«Στον βαθμό που ο παρών Χάρτης περιλαμβάνει δικαιώματα που αντιστοιχούν σε δικαιώματα τα οποία διασφαλίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών[, που υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950], η έννοια και η εμβέλειά τους είναι ίδιες με εκείνες που τους αποδίδει η εν λόγω Σύμβαση. Η διάταξη αυτή δεν εμποδίζει το δίκαιο της Ένωσης να παρέχει ευρύτερη προστασία.»

8 Με τις επεξηγήσεις σχετικά με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (ΕΕ 2007, C 303, σ. 17) διευκρινίζεται, όσον αφορά το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη, ότι η διάταξη αυτή αντιστοιχεί στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (στο εξής: ΕΣΔΑ).

Η οδηγία 2000/78

9 Το άρθρο 1 της οδηγίας 2000/78 ορίζει τα εξής:

«Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι η θέσπιση γενικού πλαισίου για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω [...] ηλικίας [...] στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας, προκειμένου να υλοποιηθεί η αρχή της ίσης μεταχείρισης στα κράτη μέλη.»

10 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής προβλέπει τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, η αρχή της ίσης μεταχείρισης σημαίνει την απουσία άμεσης ή έμμεσης διάκρισης για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 1.»

11 Το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78 ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κάθε πρόσωπο που θεωρεί εαυτό ζημιωθέν από τη μη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ακόμη και εάν η σχέση στο πλαίσιο της οποίας εικάζεται ότι σημειώθηκε η διάκριση έχει λήξει, έχει πρόσβαση σε δικαστικές ή/και διοικητικές διαδικασίες [...] για την πραγμάτωση των υποχρεώσεων εκ της παρούσας οδηγίας.»

Το πολωνικό δίκαιο

Το Σύνταγμα

12 Δυνάμει του άρθρου 179 του Συντάγματος, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Πολωνίας (στο εξής: Πρόεδρος της Δημοκρατίας) διορίζει τους δικαστές, κατόπιν προτάσεως του KRS, για θητεία αορίστου χρόνου.

13 Κατά το άρθρο 186, παράγραφος 1, του Συντάγματος:

«Το [KRS] αποτελεί τον θεματοφύλακα της ανεξαρτησίας των δικαστηρίων και των δικαστών.»

14 Το άρθρο 187 του Συντάγματος ορίζει τα εξής:

«1. Το [KRS] αποτελείται:

- 1) από τον πρώτο πρόεδρο του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)], τον Υπουργό Δικαιοσύνης, τον πρόεδρο του [Naczelny Sąd Administracyjny (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου)] και ένα μέλος που ορίζει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας,
- 2) από δεκαπέντε μέλη τα οποία επιλέγονται μεταξύ των δικαστών του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)], των τακτικών δικαστηρίων, των διοικητικών δικαστηρίων και των στρατοδικείων,
- 3) από τέσσερα μέλη τα οποία εκλέγει [η Sejm (Δίαιτα, Πολωνία)] μεταξύ των βουλευτών και από δύο μέλη τα οποία εκλέγει η Γερουσία μεταξύ των γερουσιαστών.

[...]

3. Η θητεία των εκλεγμένων μελών [του KRS] είναι τετραετής.

4. Το καθεστώς, ο τομέας δραστηριότητας και ο τρόπος λειτουργίας [του KRS], καθώς και ο τρόπος εκλογής των μελών του, ορίζονται από τον νόμο.»

Ο νέος νόμος περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου

– Οι διατάξεις περί μείωσης του ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)

15 Το άρθρο 30 του ustawa o Sądzie Najwyższym (νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), της 23ης Νοεμβρίου 2002 (Dz. U. του 2002, θέση 240), καθόριζε το όριο της ηλικίας συνταξιοδότησεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) στα 70 έτη.

16 Στις 20 Δεκεμβρίου 2017 ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας υπέγραψε τον ustawa o Sądzie Najwyższym (νόμο περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), της 8ης Δεκεμβρίου 2017 (Dz. U. του 2018, θέση 5, στο εξής: νέος νόμος περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 3 Απριλίου 2018. Ο νόμος αυτός τροποποιήθηκε πλειστάκις εν συνεχεία.

17 Κατά το άρθρο 37 του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου:

«1. Οι δικαστές του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] συνταξιοδοτούνται με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 65 ετών, εκτός εάν καταθέσουν, δώδεκα μήνες το νωρίτερο και έξι μήνες το αργότερο πριν από τη συμπλήρωση της ηλικίας [των 65 ετών], δήλωση με την οποία γνωστοποιούν τη βούλησή τους να συνεχίσουν να ασκούν τα καθήκοντά τους και πιστοποιητικό, σύμφωνα με τους όρους που ισχύουν για τους υποψηφίους του δικαστικού σώματος, εκ του οποίου να προκύπτει ότι η κατάσταση της υγείας τους επιτρέπει να ασκούν τα δικαστικά καθήκοντα και εφόσον ο [Πρόεδρος της Δημοκρατίας] δώσει τη συγκατάθεσή του για την παραμονή τους στη θέση δικαστή του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)].

1 bis. Πριν δώσει τη συγκατάθεσή του για την παραμονή των ενδιαφερομένων στη θέση δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), ο [Πρόεδρος της Δημοκρατίας] ζητεί γνωμοδότηση από το [KRS]. Το [KRS] υποβάλλει τη γνωμοδότησή του στον [Πρόεδρο της Δημοκρατίας] εντός 30 ημερών από την υποβολή της αιτήσεώς του για γνωμοδότηση. Εάν η γνωμοδότηση δεν κοινοποιηθεί εντός της αναφερομένης στη δεύτερη περίοδο προθεσμίας, θεωρείται ότι το [KRS] γνωμοδότησε θετικά.

1 ter. Το [KRS], για τη μνημονευόμενη στην παράγραφο 1 bis γνωμοδότηση, λαμβάνει υπόψη τη σημασία [της παραμονής του δικαστή στην υπηρεσία] όσον αφορά την απονομή της δικαιοσύνης ή τα σημαντικά κοινωνικά συμφέροντα, ιδίως δε την ορθολογική κατανομή των μελών του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] ή τις ανάγκες των διαφόρων τμημάτων του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] λόγω φόρτου εργασίας.

[...]

4. Η μνημονευόμενη στην παράγραφο 1 άδεια χορηγείται για θητεία τριετούς διάρκειας, άπαξ ανανεώσιμη. [...]

18 Το άρθρο 39 του νόμου αυτού ορίζει τα εξής:

«Ο [Πρόεδρος της Δημοκρατίας] επιβεβαιώνει την ημερομηνία αποχωρήσεως ή συνταξιοδοτήσεως του δικαστή του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)].»

19 Κατά το άρθρο 111, παράγραφος 1, του εν λόγω νόμου:

«Οι δικαστές του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] οι οποίοι, κατά την ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του παρόντος νόμου, έχουν συμπληρώσει την ηλικία των 65 ετών ή θα συμπληρώσουν την ηλικία αυτή εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας αυτής, συνταξιοδοτούνται από την επομένη ημέρα της λήξεως προθεσμίας τριών μηνών από την ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του παρόντος νόμου, εκτός εάν, εντός ενός μηνός από την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του παρόντος νόμου, καταθέσουν τη δήλωση και το πιστοποιητικό του άρθρου 37, παράγραφος 1, και ο [Πρόεδρος της Δημοκρατίας] δώσει τη συγκατάθεσή του για την παραμονή τους στη θέση δικαστή του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)]. [...]

– Οι διατάξεις περί διορισμού των δικαστών στο Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο)

20 Βάσει του άρθρου 29 του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, οι δικαστές του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) διορίζονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατόπιν προτάσεως του KRS. Στο άρθρο 30 του νόμου αυτού απαριθμούνται οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για τον διορισμό σε θέση δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου).

– Οι διατάξεις περί του πειθαρχικού τμήματος

21 Με τον νέο νόμο περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου συστάθηκε στο Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) νέο τμήμα, το οποίο ονομάζεται «Izba Dyscyplinarna» (στο εξής: πειθαρχικό τμήμα).

22 Το άρθρο 20 του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου ορίζει τα εξής:

«Όσον αφορά το πειθαρχικό τμήμα και τους δικαστές που υπηρετούν σε αυτό, οι εξουσίες και αρμοδιότητες του πρώτου προέδρου του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] όπως ορίζονται:

- στο άρθρο 14, παράγραφος 1, σημεία 1, 4 και 7, στο άρθρο 31, παράγραφος 1, στο άρθρο 35, παράγραφος 2, στο άρθρο 36, παράγραφος 6, στο άρθρο 40, παράγραφοι 1 και 4, και στο άρθρο 51, παράγραφοι 7 και 14, ασκούνται από τον πρόεδρο του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] ο οποίος προΐσταται του πειθαρχικού τμήματος·
- στο άρθρο 14, παράγραφος 1, σημείο 2, και στο άρθρο 55, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, ασκούνται από τον πρώτο πρόεδρο του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] σε συμφωνία με τον πρόεδρο του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] ο οποίος προΐσταται του πειθαρχικού τμήματος.»

23 Το άρθρο 27, παράγραφος 1, του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου ορίζει τα ακόλουθα:

«Στη δικαιοδοσία του πειθαρχικού τμήματος υπάγονται:

1) οι πειθαρχικές υποθέσεις:

- οι οποίες αφορούν τους δικαστές του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)]

[...]

- 2) οι υποθέσεις εργατικού δικαίου και δικαίου κοινωνικής ασφάλισης οι οποίες αφορούν τους δικαστές του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)]·
- 3) οι υποθέσεις συνταξιοδότησεως δικαστή του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)].»

24 Το άρθρο 79 του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου προβλέπει τα εξής:

«Οι υποθέσεις εργατικού δικαίου και δικαίου κοινωνικής ασφάλισης που αφορούν δικαστές του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] και οι υποθέσεις σχετικά με τη συνταξιοδότηση δικαστή του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] εκδικάζονται:

- 1) σε πρώτο βαθμό, από το [Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο)], σε μονομελή σχηματισμό απαρτιζόμενο από έναν δικαστή του πειθαρχικού τμήματος·
- 2) σε δεύτερο βαθμό, από το [Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο)], σε σχηματισμό απαρτιζόμενο από τρεις δικαστές του πειθαρχικού τμήματος.»

25 Κατά το άρθρο 25 του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου:

«Το Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych [τμήμα εργατικών διαφορών και διαφορών κοινωνικής ασφάλισης] είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί υποθέσεων εργατικού δικαίου, δικαίου κοινωνικής ασφάλισης [...].»

- 26 Οι μεταβατικές διατάξεις του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες διατάξεις:

«Άρθρο 131

Μέχρι να διορισθούν άπαντες οι δικαστές του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] [που υπηρετούν] στο πειθαρχικό τμήμα, οι λοιποί δικαστές του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] δεν δύνανται να μετατεθούν σε θέση του τμήματος αυτού.

[...]

Άρθρο 134

Κατά την ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του παρόντος νόμου, οι δικαστές του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] οι οποίοι υπηρετούν στο τμήμα εργατικών υποθέσεων, υποθέσεων κοινωνικής ασφάλισης και δημοσίων υποθέσεων καθίστανται δικαστές του τμήματος εργατικών διαφορών και διαφορών κοινωνικής ασφάλισης.»

- 27 Το άρθρο 131 του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου τροποποιήθηκε ως ακολούθως με το άρθρο 1, σημείο 14, του *ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym* (νόμου περί τροποποιήσεως του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), της 12ης Απριλίου 2018 (Dz. U. του 2018, θέση 847), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 9 Μαΐου 2018:

«Οι δικαστές οι οποίοι υπηρετούν, κατά τον χρόνο θέσεως σε ισχύ του παρόντος νόμου, σε άλλα τμήματα του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] δύνανται να μετατεθούν στο πειθαρχικό τμήμα. Μέχρι την ημερομηνία διορισμού για πρώτη φορά όλων των δικαστών του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] οι οποίοι θα υπηρετούν στο πειθαρχικό τμήμα, δικαστής που υπηρετεί σε άλλο τμήμα του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] υποβάλλει στο [KRS] αίτηση μεταθέσεως στο πειθαρχικό τμήμα, αφού λάβει τη σύμφωνη γνώμη του πρώτου προέδρου του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)], καθώς και του προέδρου του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] ο οποίος προΐσταται του πειθαρχικού τμήματος και του προέδρου του τμήματος στο οποίο υπηρετεί ο δικαστής που υποβάλλει την αίτηση αυτή. Κατόπιν προτάσεως του [KRS], ο [Πρόεδρος της Δημοκρατίας] δύναται να διορίσει δικαστή του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] στο πειθαρχικό τμήμα, μέχρι της για πρώτη φορά πληρώσεως όλων των θέσεων του εν λόγω τμήματος.»

Ο νόμος περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων

- 28 Το άρθρο 49 του *ustawa – Prawo o ustroju sądów administracyjnych* (νόμου περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων), της 25ης Ιουλίου 2002 (Dz. U. του 2017, θέση 2188), προβλέπει ότι, όσον αφορά ζητήματα που δεν ρυθμίζονται από τον νόμο αυτό, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Ο νόμος περί του KRS

- 29 Το KRS διέπεται από τον *ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa* (νόμο περί του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου), της 12ης Μαΐου 2011 (Dz. U. αριθ. 126 του 2011, θέση 714), όπως τροποποιήθηκε με τον *ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw* (νόμο περί τροποποιήσεως του νόμου περί του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου και ορισμένων άλλων νόμων), της 8ης Δεκεμβρίου 2017 (Dz. U. του 2018, θέση 3) (στο εξής: νόμος περί του KRS).

30 Κατά το άρθρο 9 bis του νόμου περί του KRS:

«1. Η Δίαιτα εκλέγει, εκ των δικαστών του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)], των τακτικών δικαστηρίων, των διοικητικών δικαστηρίων και των στρατοδικείων, δεκαπέντε μέλη του [KRS] για κοινή θητεία διάρκειας τεσσάρων ετών.

2. Κατά την προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 εκλογή, η Δίαιτα λαμβάνει υπόψη, στο μέτρο του εφικτού, την αναγκαιότητα εκπροσωπήσεως στο [KRS] δικαστών προερχόμενων από δικαστήρια διαφόρων κατηγοριών και διαφόρων βαθμών δικαιοδοσίας.

3. Η κοινή θητεία των νέων μελών του [KRS], τα οποία εκλέγονται εκ των δικαστών, ξεκινά την επομένη της εκλογής τους. Τα μέλη του [KRS] των οποίων η θητεία λήγει ασκούν τα καθήκοντά τους έως την ημέρα ενάρξεως της κοινής θητείας των νέων μελών του [KRS].»

31 Βάσει του άρθρου 11 bis, παράγραφος 2, του νόμου περί του KRS, μπορούν να προτείνουν υποψήφιο για τη θέση μέλους του KRS που εκλέγεται μεταξύ των δικαστών ομάδες πολιτών οι οποίες αριθμούν τουλάχιστον δύο χιλιάδες πολίτες της Δημοκρατίας της Πολωνίας ή ομάδα είκοσι πέντε δικαστών ευρισκομένων σε ενεργό υπηρεσία. Η διαδικασία διορισμού των μελών του KRS από τη Δίαιτα καθορίζεται στο άρθρο 11 quinquies του νόμου περί του KRS.

32 Σύμφωνα με το άρθρο 34 του νόμου περί του KRS, επιτροπή αποτελούμενη από τρία μέλη του KRS εκδίδει πόρισμα ως προς την αξιολόγηση των υποψηφίων δικαστών.

33 Το άρθρο 35 του νόμου περί του KRS ορίζει τα εξής:

«1. Σε περίπτωση κατά την οποία πλείονες υποψήφιοι έχουν υποβάλει αίτηση για την κατάληψη θέσεως δικαστή ή βοηθού δικαστή, η επιτροπή καταρτίζει πίνακα προτεινόμενων υποψηφίων.

2. Προκειμένου να καταρτίσει τη σειρά αξιολόγησης των υποψηφίων στον πίνακα, η επιτροπή λαμβάνει υπόψη, κατά πρώτον, την αξιολόγηση των προσόντων των υποψηφίων αυτών και, επίσης, τα ακόλουθα:

1) την επαγγελματική πείρα, περιλαμβανομένης της πείρας όσον αφορά την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου, το πανεπιστημιακό έργο, τη γνώμη των ιεραρχικώς προϊσταμένων, τις συστάσεις, τις δημοσιεύσεις και άλλα έγγραφα που επισυνάπτονται στην αίτηση υποψηφιότητας·

2) τη γνώμη του kolegium (σώματος των δικαστών) του αρμόδιου δικαστηρίου και την αξιολόγηση της αρμόδιας ολομέλειας δικαστών.

3. Η έλλειψη των εγγράφων που διαλαμβάνονται στην παράγραφο 2 δεν παρακωλύει την κατάρτιση του πίνακα των προτεινόμενων υποψηφίων.»

34 Κατά το άρθρο 37, παράγραφος 1, του νόμου περί του KRS:

«Σε περίπτωση κατά την οποία πλείονες υποψήφιοι υπέβαλαν αίτηση για την κατάληψη θέσεως δικαστή, το [KRS] εξετάζει και αξιολογεί από κοινού όλες τις υποβληθείσες υποψηφιότητες. Στην περίπτωση αυτή, το [KRS] εκδίδει πόρισμα που περιέχει τις αποφάσεις του όσον αφορά την υποβολή προτάσεως διορισμού στη θέση δικαστή, ως προς όλους τους υποψηφίους.»

35 Το άρθρο 44 του νόμου περί του KRS ορίζει τα εξής:

«1. Μετέχων στη διαδικασία δύναται να ασκήσει προσφυγή ενώπιον του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] λόγω του παράνομου χαρακτήρα του πορίσματος του [KRS], εκτός αν διαφορετικές διατάξεις ορίζουν άλλως. [...]

1 bis. Στην περίπτωση ατομικών υποθέσεων που αφορούν διορισμό σε θέση δικαστή του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)], μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του [Naczelny Sąd Administracyjny (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου)]. Στις υποθέσεις αυτές δεν μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)]. Η ασκηθείσα ενώπιον του [Naczelny Sąd Administracyjny (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου)] προσφυγή δεν μπορεί να στηρίζεται σε λόγο με τον οποίο προβάλλεται μη προσήκουσα εκτίμηση του ζητήματος αν οι υποψήφιοι πληρούν τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη κατά τη λήψη αποφάσεως όσον αφορά την υποβολή προτάσεως διορισμού σε θέση δικαστή του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)].

1 ter. Σε περίπτωση κατά την οποία άπαντες οι μετέχοντες στη διαδικασία δεν προσέβαλαν το πόρισμα που διαλαμβάνεται στο άρθρο 37, παράγραφος 1, στο πλαίσιο των ατομικών υποθέσεων που αφορούν τον διορισμό σε θέση δικαστή του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)], το πόρισμα αυτό καθίσταται αμετάκλητο, κατά το μέρος που περιέχει την απόφαση περί υποβολής προτάσεως διορισμού σε θέση δικαστή του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] και κατά το μέρος που περιέχει την απόφαση περί μη υποβολής προτάσεως διορισμού σε θέση δικαστή του ιδίου αυτού δικαστηρίου, όσον αφορά τους μετέχοντες στη διαδικασία οι οποίοι δεν άσκησαν προσφυγή.

2. Η προσφυγή ασκείται διά καταθέσεως στον Przewodniczący [πρόεδρο του KRS], εντός προθεσμίας δύο εβδομάδων από της κοινοποίησης του πορίσματος συνοδευμένου από την αιτιολογία του. [...]»

36 Κατά το άρθρο 6 του νόμου της 8ης Δεκεμβρίου 2017, με τον οποίο τροποποιήθηκε ο νόμος περί του KRS:

«Η θητεία των μελών του [KRS] τα οποία διαλαμβάνονται στο άρθρο 187, παράγραφος 1, σημείο 2, του [Συντάγματος] και τα οποία έχουν εκλεγεί βάσει των ισχυουσών διατάξεων διαρκεί έως την προηγούμενη της ενάρξεως της θητείας των νέων μελών του [KRS], χωρίς, πάντως, να υπερβαίνει χρονικό διάστημα 90 ημερών από της ημερομηνίας θέσεως σε ισχύ του παρόντος νόμου, εκτός και αν λήξει προγενέστερα λόγω εκπνοής του χρόνου της.»

Οι διαφορές των κύριων δικών και τα προδικαστικά ερωτήματα

37 Στην υπόθεση C-585/18, ο Α. Κ., δικαστής του Naczelny Sąd Administracyjny (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου), ο οποίος συμπλήρωσε την ηλικία των 65 ετών πριν από την ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, κατέθεσε, βάσει του άρθρου 37, παράγραφος 1, και του άρθρου 111, παράγραφος 1, του νόμου αυτού, δήλωση με την οποία γνωστοποιούσε τη βούλησή του να συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντά του. Στις 27 Ιουλίου 2018 το KRS εξέδωσε, βάσει του άρθρου 37, παράγραφος 1 bis, του εν λόγω νόμου, αρνητική γνωμοδότηση επί της αιτήσεως αυτής. Στις 10 Αυγούστου 2018 ο Α. Κ. προσέβαλε τη γνωμοδότηση αυτή ενώπιον του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου). Προς στήριξη της προσφυγής του, ο Α. Κ. υποστήριξε, μεταξύ άλλων, ότι η πρόωρη συνταξιοδότησή του στην ηλικία των 65 ετών αντιβαίνει στο άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και στο άρθρο 47 του Χάρτη, καθώς και στην οδηγία 2000/78, ιδίως δε στο άρθρο της 9, παράγραφος 1.

38 Οι υποθέσεις C-624/18 και C-625/18 αφορούν δύο δικαστές του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), τους CP και DO, οι οποίοι επίσης συμπλήρωσαν την ηλικία των 65 ετών πριν από την ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και οι οποίοι δεν κατέθεσαν δήλωση βάσει του άρθρου 37, παράγραφος 1, και του άρθρου 111, παράγραφος 1, του νόμου αυτού. Αφού τους γνωστοποιήθηκε ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είχε επιβεβαιώσει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 39 του εν λόγω νόμου, την από 4ης Ιουλίου 2018 συνταξιοδότησή τους, οι ενδιαφερόμενοι προσέφυγαν ενώπιον του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) ασκώντας αγωγές κατά του δικαστηρίου αυτού, με αίτημα να διαπιστωθεί ότι η σχέση εργασίας τους ως εν ενεργεία δικαστών υπηρετούντων στο εν λόγω δικαστήριο δεν μετατράπηκε, από της ως άνω ημερομηνίας, σε

αντίστοιχη σχέση συνταξιούχου δικαστή του ίδιου δικαστηρίου. Προς στήριξη των αγωγών τους, προβάλλουν ιδίως παράβαση του άρθρου 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78, βάσει του οποίου απαγορεύονται οι διακρίσεις λόγω ηλικίας.

- 39 Το Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (τμήμα εργατικών διαφορών και διαφορών κοινωνικής ασφαλίσεως) του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) (στο εξής: τμήμα εργατικών διαφορών και διαφορών κοινωνικής ασφαλίσεως), ενώπιον του οποίου εκκρεμούν τα διάφορα αυτά ένδικα βοηθήματα, επισημαίνει, στις αποφάσεις του περί παραπομπής στο πλαίσιο των υποθέσεων C-624/18 και C-625/18, ότι επελήφθη των εν λόγω διαφορών ενώ το πειθαρχικό τμήμα δεν είχε ακόμη συσταθεί. Υπό τις συνθήκες αυτές, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78 και το άρθρο 47 του Χάρτη τού επιβάλλουν να μην εφαρμόσει τις εθνικές διατάξεις βάσει των οποίων ως αρμόδιο να επιληφθεί τέτοιων ενδίκων βοηθημάτων ορίζεται τμήμα το οποίο δεν έχει ακόμη συσταθεί. Το εν λόγω δικαστήριο επισημαίνει, πάντως, ότι το ζήτημα αυτό θα μπορούσε να παύσει να είναι κρίσιμο σε περίπτωση κατά την οποία καλυφθούν πράγματι οι θέσεις δικαστών του πειθαρχικού τμήματος.
- 40 Επιπλέον, στις αποφάσεις του περί παραπομπής στο πλαίσιο των υποθέσεων C-585/18, C-624/18 και C-625/18, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των περιστάσεων υπό τις οποίες πρέπει να πραγματοποιηθεί ο διορισμός των νέων δικαστών του πειθαρχικού τμήματος, υφίστανται σοβαρές αμφιβολίες ως προς το αν το τμήμα αυτό και τα μέλη του θα παρέχουν επαρκή εξέγυα ανεξαρτησίας και αμεροληψίας.
- 41 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο, το οποίο υπενθυμίζει ότι οι δικαστές αυτοί διορίζονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατόπιν προτάσεως του KRS, επισημαίνει, καταρχάς, ότι, βάσει της μεταρρυθμίσεως που επέφερε ο νόμος της 8ης Δεκεμβρίου 2017 περί τροποποιήσεως του νόμου περί του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου και ορισμένων άλλων νόμων, τα δεκαπέντε, από τα 25 συνολικά, μέλη του KRS, τα οποία πρέπει να εκλέγονται μεταξύ των δικαστών, δεν εκλέγονται πλέον, όπως προγενέστερα, από τις γενικές συνελεύσεις των δικαστών όλων των βαθμίδων, αλλά από τη Δίαιτα. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η κατάσταση αυτή θίγει την αρχή της διακρίσεως των εξουσιών ως θεμέλιο του δημοκρατικού κράτους δικαίου και δεν είναι σύμφωνη με τα επικρατούντα στον τομέα αυτό διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα, όπως προκύπτει, ειδικότερα, από τη σύσταση CM/Rec(2010)12 της επιτροπής υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, σχετικά με την ανεξαρτησία, την αποτελεσματικότητα και τον ρόλο των δικαστών, της 17ης Νοεμβρίου 2010, από τη γνώμη αριθ. 904/2017 [CDL-AD(2017)031] της ευρωπαϊκής επιτροπής του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη δημοκρατία μέσω της νομοθεσίας (Επιτροπή της Βενετίας), της 11ης Δεκεμβρίου 2017, και από τη γνώμη αριθ. 10(2007) του γνωμοδοτικού συμβουλίου των ευρωπαϊών δικαστών προς την επιτροπή υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης για το δικαστικό συμβούλιο στην υπηρεσία της κοινωνίας, της 23ης Νοεμβρίου 2007.
- 42 Περαιτέρω, τόσο οι συνθήκες, ιδίως οι σχετικές με τη διαδικασία, υπό τις οποίες επελέγησαν και διορίστηκαν τα μέλη του KRS κατά τη διάρκεια του έτους 2018 όσο και ο τρόπος με τον οποίο το ως άνω στελεχωθέν όργανο έχει ενεργήσει μέχρι τούδε καταδεικνύουν υποταγή του KRS στην πολιτική εξουσία και ακαταλληλότητά του να ασκεί την εκ του Συντάγματος αποστολή του, η οποία συνίσταται στη μέριμνα για την ανεξαρτησία των δικαστηρίων και των δικαστών.
- 43 Αφενός, κατά το αιτούν δικαστήριο, οι πρόσφατες εκλογές των νέων μελών του KRS διενεργήθηκαν κατά μη διαφανή τρόπο, υφίστανται δε σοβαρές αμφιβολίες για το αν τηρήθηκαν πράγματι, στην περίπτωσή τους, οι απαιτήσεις της εφαρμοστέας νομοθεσίας. Επιπλέον, δεν τηρήθηκε η απαίτηση περί αντιπροσωπευτικότητας όσον αφορά τα δικαστήρια διαφόρων κατηγοριών και διαφόρων βαθμών δικαιοδοσίας, κατά το άρθρο 187, παράγραφος 1, σημείο 2, του Συντάγματος. Συγκεκριμένα, μεταξύ των μελών του KRS δεν καταλέγεται κανένας εκλεγμένος δικαστής προερχόμενος από το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο), τα εφετεία ή τα στρατοδικεία, υπάρχει όμως εκπρόσωπος διοικητικού πρωτοδικείου περιφέρειας [βοεβοδίας], δύο εκπρόσωποι πρωτοδικείων περιφέρειας και δώδεκα εκπρόσωποι πρωτοδικείων.

- 44 Αφετέρου, η εξέταση των δραστηριοτήτων του προσφάτως στελεχωθέντος KRS καταδεικνύει απόλυτη έλλειψη υιοθέτησης εκ μέρους του θέσεων με σκοπό την προάσπιση της ανεξαρτησίας του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) στο πλαίσιο της κρίσεως που προκάλεσαν οι πρόσφατες νομοθετικές μεταρρυθμίσεις οι οποίες αφορούν το δικαστήριο αυτό. Αντιθέτως, το KRS ή μέλη του επέκριναν δημοσίως τα μέλη του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) επειδή υπέβαλαν προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο ή συνεργάστηκαν με τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και ειδικότερα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επιπλέον, η πρακτική που ακολουθεί το KRS οσάκις καλείται να γνωμοδοτήσει επί ενδεχόμενης παρατάσεως της ενεργού υπηρεσίας δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) πέραν του νέου ορίου ηλικίας που καθορίστηκε στα 65 έτη συνιστάται, κατά το αιτούν δικαστήριο, όπως καταδεικνύει ιδίως η προσβαλλόμενη ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου γνωμοδότηση του KRS στην υπόθεση C-585/18, στην έκδοση μη αιτιολογημένων αρνητικών γνωμοδοτήσεων ή γνωμοδοτήσεων στις οποίες απλώς παρατίθεται το γράμμα του άρθρου 37, παράγραφος 1 *ter*, του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου.
- 45 Επιπλέον, η επιλογή στην οποία προέβη το KRS για την πλήρωση των δεκαέξι θέσεων δικαστών του πειθαρχικού τμήματος οι οποίες κηρύχθηκαν κενές στις 24 Μαΐου 2018 από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας καταδεικνύει ότι οι δώδεκα υποψήφιοι τους οποίους προέκρινε το KRS, συγκεκριμένα δε έξι εισαγγελείς, δύο δικαστές, δύο νομικοί σύμβουλοι και δύο πανεπιστημιακοί, ήταν είτε πρόσωπα που μέχρι τούδε υπέκειντο στην εκτελεστική εξουσία είτε πρόσωπα τα οποία, κατά την κρίση σχετικά με το κράτος δικαίου στην Πολωνία, ενήργησαν κατόπιν εντολών της πολιτικής εξουσίας ή κατά τρόπο σύμφωνο με τις προσδοκίες της, είτε, τέλος, πρόσωπα που δεν πληρούσαν τα κριτήρια του νόμου ή πρόσωπα στα οποία είχαν επιβληθεί πειθαρχικές κυρώσεις κατά το παρελθόν.
- 46 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η διαδικασία με την οποία καλείται το KRS να επιλέξει υποψηφίους για τις θέσεις δικαστών του πειθαρχικού τμήματος, οι οποίοι δεν μπορούν να επιλεγούν μεταξύ των μελών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) που ήδη υπηρετούν στο δικαστήριο αυτό, σχεδιάστηκε και, εν συνεχεία, τροποποιήθηκε έτσι ώστε το KRS να δύναται να ενεργεί κατά διακριτική ευχέρεια, χωρίς να υφίσταται σχετικώς δυνατότητα πραγματικού ελέγχου.
- 47 Κατά το αιτούν δικαστήριο, πρώτον, το Ανώτατο Δικαστήριο δεν καλείται πλέον να παρέμβει στη διαδικασία αυτή διορισμού και, επομένως, δεν διασφαλίζεται πλέον η πραγματική και συγκεκριμένη αξιολόγηση των προσόντων των υποψηφίων. Δεύτερον, η εκ μέρους των υποψηφίων μη υποβολή των εγγράφων που μνημονεύονται στο άρθρο 35, παράγραφος 2, του νόμου περί του KRS, μολονότι τα έγγραφα αυτά έχουν ουσιώδη σημασία για την αξιολόγηση των ενδιαφερομένων, δεν παρακωλύει πλέον, όπως προκύπτει από το άρθρο 35, παράγραφος 3, του νόμου αυτού, την κατάρτιση του πίνακα των προτεινομένων από το KRS υποψηφίων. Τρίτον, βάσει του άρθρου 44 του εν λόγω νόμου, οι αποφάσεις του KRS καθίστανται αμετάκλητες εάν δεν προσβληθούν από όλους τους υποψηφίους, στοίχειο που αποκλείει κάθε ουσιαστική δυνατότητα δικαστικού ελέγχου τους.
- 48 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς τη σημασία που πρέπει να αποδοθεί, όσον αφορά την τήρηση της εκ του δικαίου της Ένωσης απαιτήσεως περί ανεξαρτησίας των δικαστηρίων και των δικαστών των κρατών μελών, σε παράγοντες όπως, αφενός, η έναντι της πολιτικής εξουσίας ανεξαρτησία του οργάνου που είναι επιφορτισμένο με την επιλογή των δικαστών και, αφετέρου, οι περιστάσεις της επιλογής των μελών τμήματος δικαιοδοτικού οργάνου που συστάθηκε εκ του μηδενός σε συγκεκριμένο κράτος μέλος, ενώ το τμήμα αυτό είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί υποθέσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης.
- 49 Σε περίπτωση κατά την οποία ένα τέτοιο τμήμα δικαιοδοτικού οργάνου δεν πληροί την εν λόγω απαίτηση περί ανεξαρτησίας, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί αν το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι του επιβάλλει να μην εφαρμόσει τις διατάξεις του εθνικού δικαίου οι οποίες, αναθέτοντας τη συγκεκριμένη αρμοδιότητα στο εν λόγω τμήμα δικαιοδοτικού οργάνου, αποκλείουν την αρμοδιότητα του ιδίου του αιτούντος δικαστηρίου να επιληφθεί, ενδεχομένως, των υποθέσεων των κύριων δικών. Στις αποφάσεις περί παραπομπής στο πλαίσιο των υποθέσεων C-624/18 και C-625/18, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει συναφώς ότι διαθέτει γενική αρμοδιότητα στον τομέα

του εργατικού δικαίου και του δικαίου κοινωνικών ασφαλίσεων, στοιχείο το οποίο του παρέχει ειδικότερα την εξουσία να επιλαμβάνεται διαφορών όπως είναι αυτές των κύριων δικών, που αφορούν προβαλλόμενη παραβίαση της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ηλικίας στον τομέα της απασχολήσεως.

50 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) [Ανώτατο Δικαστήριο (τμήμα εργατικών διαφορών και διαφορών κοινωνικής ασφαλίσεως)] αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τις υπό κρίση αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως.

51 Στην υπόθεση C-585/18, τα προδικαστικά ερωτήματα έχουν ως εξής:

«1) Έχει το άρθρο 267, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ σε συνδυασμό με το άρθρο 19, παράγραφος 1, και με το άρθρο 2 ΣΕΕ, καθώς και με το άρθρο 47 του Χάρτη, την έννοια ότι το νεοσυσταθέν τμήμα ανώτατου δικαστηρίου κράτους μέλους, το οποίο είναι αρμόδιο για την εκδίκαση προσφυγής εθνικού δικαστή και το οποίο προβλέπεται ότι απαρτίζεται αποκλειστικώς από δικαστές που εκλέγονται από εθνικό όργανο το οποίο οφείλει μεν να μεριμνά για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας των δικαστηρίων [(KRS)], πλην όμως λόγω του τρόπου στελεχώσεώς του και του τρόπου λειτουργίας του δεν παρέχει εχέγγυα ανεξαρτησίας από τη νομοθετική και την εκτελεστική εξουσία, αποτελεί ανεξάρτητο δικαστήριο κατά την έννοια του δικαίου της Ένωσης;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα: έχει το άρθρο 267, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ σε συνδυασμό με το άρθρο 19, παράγραφος 1, και με το άρθρο 2 ΣΕΕ, καθώς και με το άρθρο 47 του Χάρτη, την έννοια ότι το αναρμόδιο τμήμα ανώτατου δικαστηρίου κράτους μέλους, το οποίο πληροί τις απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν τα δικαστήρια βάσει του δικαίου της Ένωσης και ενώπιον του οποίου έχει ασκηθεί ένδικο βοήθημα στο πλαίσιο διαφοράς που άπτεται του δικαίου της Ένωσης, οφείλει να μην εφαρμόσει τις διατάξεις του εθνικού νόμου που το κηρύσσουν αναρμόδιο στην υπόθεση αυτή;»

52 Στις υποθέσεις C-624/18 και C-625/18, τα προδικαστικά ερωτήματα διατυπώθηκαν ως ακολούθως:

«1) Έχει το άρθρο 47 του Χάρτη σε συνδυασμό με το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας [2000/78] την έννοια ότι, σε περίπτωση κατά την οποία ανώτατο δικαστήριο κράτους επιληφθεί ένδικου βοηθήματος (αγωγής) με το οποίο προβάλλεται παραβίαση της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ηλικίας όσον αφορά δικαστή του δικαστηρίου αυτού και το οποίο συνοδεύεται από αίτηση προσωρινής προστασίας του προβαλλόμενου δικαιώματος, το δικαστήριο αυτό υποχρεούται –προκειμένου να διασφαλίσει, μέσω της λήψεως προσωρινών μέτρων κατά το εθνικό δίκαιο, την προστασία δικαιωμάτων αντλούμενων από το δίκαιο της Ένωσης– να μην εφαρμόσει τις εθνικές διατάξεις δυνάμει των οποίων η αρμοδιότητα για την εξέταση της διαφοράς στο πλαίσιο της οποίας ασκήθηκε το ένδικο βοήθημα αυτό ανατίθεται σε τμήμα του εν λόγω δικαστηρίου το οποίο δεν λειτουργεί ελλείψει πληρώσεως των προβλεπόμενων θέσεων δικαστών;

2) Σε περίπτωση που τυχόν πληρωθούν οι θέσεις δικαστών στο τμήμα το οποίο, βάσει του εθνικού δικαίου, είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί του ασκηθέντος ένδικου βοηθήματος: έχει το άρθρο 267, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ σε συνδυασμό με το άρθρο 19, παράγραφος 1, και με το άρθρο 2 ΣΕΕ, καθώς και με το άρθρο 47 του Χάρτη, την έννοια ότι το νεοσυσταθέν τμήμα ανώτατου δικαστηρίου κράτους μέλους, το οποίο είναι αρμόδιο για την εκδίκαση διαφοράς δικαστή εθνικού δικαστηρίου σε πρώτο και δεύτερο βαθμό και το οποίο προβλέπεται ότι απαρτίζεται αποκλειστικώς από δικαστές που επιλέγονται από εθνικό όργανο το οποίο οφείλει μεν να μεριμνά για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας των δικαστηρίων [(KRS)], πλην όμως λόγω του τρόπου συστάσεώς του και του τρόπου λειτουργίας του δεν παρέχει εχέγγυα ανεξαρτησίας από τη νομοθετική και την εκτελεστική εξουσία, αποτελεί ανεξάρτητο δικαστήριο κατά την έννοια του δικαίου της Ένωσης;

3) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα: έχει το άρθρο 267, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ σε συνδυασμό με το άρθρο 19, παράγραφος 1, και με το άρθρο 2 ΣΕΕ, καθώς και με το άρθρο 47 του Χάρτη, την έννοια ότι το αναρμόδιο τμήμα ανώτατου δικαστηρίου κράτους μέλους, το οποίο πληροί τις απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν τα δικαστήρια βάσει του δικαίου της Ένωσης και ενώπιον του οποίου έχει ασκηθεί το ένδικο βοήθημα στο πλαίσιο διαφοράς που άπτεται του δικαίου της Ένωσης, οφείλει να μην εφαρμόσει τις εθνικές διατάξεις που το κηρύσσουν αναρμόδιο στην υπόθεση αυτή;»

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

- 53 Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 5ης Νοεμβρίου 2018 αποφασίσθηκε η συνεκδίκαση των υποθέσεων C-585/18, C-624/18 και C-625/18.
- 54 Με διάταξη της 26ης Νοεμβρίου 2018, Α. Κ. κ.λπ. (C-585/18, C-624/18 και C-625/18, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2018:977), ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου δέχθηκε το αίτημα του αιτούντος δικαστηρίου να υπαχθούν οι υπό κρίση υποθέσεις στην ταχεία διαδικασία. Όπως προβλέπει το άρθρο 105, παράγραφοι 2 και 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, η ημερομηνία της επ' ακροατηρίου συζήτησεως ορίσθηκε αμέσως, εν προκειμένω στις 19 Μαρτίου 2019, και γνωστοποιήθηκε στους ενδιαφερομένους κατά την επίδοση των αιτήσεων προδικαστικής αποφάσεως. Στους εν λόγω ενδιαφερομένους τάχθηκε προθεσμία προκειμένου να καταθέσουν ενδεχομένως γραπτές παρατηρήσεις.
- 55 Στις 19 Μαρτίου 2019 διεξήχθη ενώπιον του Δικαστηρίου πρώτη επ' ακροατηρίου συζήτηση. Στις 14 Μαΐου 2019 διεξήχθη στο Δικαστήριο δεύτερη επ' ακροατηρίου συζήτηση, κατόπιν, ιδίως, αιτήματος του KRS το οποίο δεν είχε καταθέσει γραπτές παρατηρήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου, δεν είχε εκπροσωπηθεί κατά την πρώτη επ' ακροατηρίου συζήτηση και επιθυμούσε να του παρασχεθεί η δυνατότητα να αναπτύξει προφορικώς τις απόψεις του, καθώς και προκειμένου να παρασχεθεί στους ενδιαφερομένους η δυνατότητα να τοποθετηθούν επί του ζητήματος των συνεπειών που θα μπορούσε να έχει, στο πλαίσιο των υπό κρίση υποθέσεων, η απόφαση την οποία εξέδωσε στις 25 Μαρτίου 2019 το Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικό Δικαστήριο, Πολωνία) και με την οποία έκρινε το άρθρο 9 bis του νόμου περί του KRS συμβατό με το άρθρο 187, παράγραφος 1, σημείο 2, και παράγραφος 4, του Συντάγματος.
- 56 Κατά τη δεύτερη αυτή επ' ακροατηρίου συζήτηση, το KRS προσκόμισε, επίσης, το αριθ. 6 πόρισμα το οποίο εξέδωσε η ολομέλεια των δικαστών του πειθαρχικού τμήματος στις 13 Μαΐου 2019, εκθέτοντας την άποψη του τμήματος αυτού ως προς τη διαδικασία που ακολουθήθηκε στις υπό κρίση συνεκδικαζόμενες υποθέσεις. Το πόρισμα αυτό διανεμήθηκε στους παρόντες ενδιαφερομένους και περιελήφθη στη δικογραφία.
- 57 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 3 και 29 Ιουλίου 2019, στις 16 Σεπτεμβρίου 2019 και στις 7 Νοεμβρίου 2019 η Πολωνική Κυβέρνηση, στις 4 Ιουλίου 2019 το KRS και στις 29 Οκτωβρίου 2019 ο Prokurator Generalny (εθνικός Γενικός Εισαγγελέας, Πολωνία), ζητήθηκε η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.
- 58 Προς στήριξη του αιτήματός του, το KRS επισημαίνει, κατ' ουσίαν, ότι διαφωνεί με τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα, οι οποίες, κατά την άποψή του, στηρίζονται σε πεπλανημένες εκτιμήσεις και δεν λαμβάνουν αρκούντως υπόψη τα επιχειρήματα που ανέπτυξε το KRS κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 14ης Μαΐου 2019. Ως εκ τούτου, κατά το KRS, το Δικαστήριο θα έπρεπε να επανεξετάσει τη δυνατότητα να ληφθούν υπόψη οι γραπτές παρατηρήσεις τις οποίες είχε διαβιβάσει προγενέστερα το KRS και οι οποίες του είχαν επιστραφεί ως εκπρόθεσμες.

- 59 Στην από 3 Ιουλίου 2019 αίτησή της και στις συμπληρωματικές εξηγήσεις που απηύθυνε στο Δικαστήριο στις 29 Ιουλίου και στις 16 Σεπτεμβρίου 2019, η Πολωνική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι και αυτή διαφωνεί με τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα, οι οποίες, κατά την άποψή της, ενέχουν ορισμένες αντιφάσεις και στηρίζονται, όπως προκύπτει από ορισμένα σημεία τους, καθώς και από ανάλογα σημεία που περιλαμβάνονται στις προτάσεις που ανέπτυξε στις 11 Απριλίου 2019 ο γενικός εισαγγελέας επί της υποθέσεως Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (C-619/18, EU:C:2019:325), σε πεπλανημένη, κατά την κυβέρνηση αυτή, ερμηνεία της προγενέστερης νομολογίας του Δικαστηρίου και ειδικότερα της αποφάσεως της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117). Η εν λόγω κυβέρνηση υποστηρίζει, επίσης, ότι οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα περιλαμβάνουν ορισμένα νέα επιχειρήματα και απόψεις που δεν συζητήθηκαν επαρκώς μεταξύ των ενδιαφερομένων. Λαμβανομένων υπόψη, όμως, της εγγενούς σημασίας τους ή των ουσιωδών συνεπειών τους όσον αφορά τα διάφορα νομικά πρότυπα που ισχύουν στα κράτη μέλη ως προς τη σύνθεση των εθνικών δικαστικών συμβουλίων και τις διαδικασίες διορισμού των δικαστών, τα εν λόγω στοιχεία δικαιολογούν, κατά την κυβέρνηση αυτή, την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας προκειμένου να παρασχεθεί σε όλα τα κράτη μέλη η δυνατότητα να εκφράσουν τις απόψεις τους επί του θέματος αυτού. Στην από 7 Νοεμβρίου 2019 αίτησή της, προς στήριξη της οποίας προσκόμισε πρακτικό επ' ακροατηρίου συζητήσεως του Sąd Okręgowy w Krakowie (πρωτοδικείου περιφέρειας Κρακοβίας, Πολωνία) της 6ης Σεπτεμβρίου 2019, η Πολωνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το έγγραφο αυτό προκαλεί φόβους ότι η απόφαση που θα εκδώσει το Δικαστήριο στις υπό κρίση υποθέσεις δύναται να αποτελέσει πηγή νομικής αβεβαιότητας στην Πολωνία και ότι το εν λόγω έγγραφο καταδεικνύει, συνεπώς, την ύπαρξη νέου πραγματικού περιστατικού δυνάμενου να ασκήσει αποφασιστική επιρροή στην απόφαση του Δικαστηρίου.
- 60 Τέλος, ο εθνικός Γενικός Εισαγγελέας, ο οποίος παραπέμπει, κατά κύριο λόγο, στα στοιχεία που ήδη επισήμαναν και στα επιχειρήματα που ανέπτυξαν, αντιστοίχως, το KRS και η Πολωνική Κυβέρνηση με τις προμνημονευθείσες αιτήσεις τους περί επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας της 3ης, 4ης και 29ης Ιουλίου 2019 και της 16ης Σεπτεμβρίου 2019, φρονεί, πρώτον, ότι δεν διευκρινίσθηκαν επαρκώς οι περιστάσεις των υποθέσεων των κύριων δικών, όπως προκύπτει από τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα, δεύτερον, ότι στις προτάσεις αυτές λαμβάνεται θέση επί σημαντικών στοιχείων τα οποία δεν συζητήθηκαν μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών και, τρίτον, ότι οι εν λόγω προτάσεις στηρίζονται σε πεπλανημένη ερμηνεία της προγενέστερης νομολογίας του Δικαστηρίου, ερμηνεία η οποία φέρεται να έχει καταδείξει νέο πραγματικό περιστατικό δυνάμενο να ασκήσει αποφασιστική επιρροή στην απόφαση του Δικαστηρίου.
- 61 Υπενθυμίζεται συναφώς, αφενός, ότι ο Οργανισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου δεν προβλέπουν δυνατότητα των κατά το άρθρο 23 του Οργανισμού αυτού ενδιαφερομένων να διατυπώνουν παρατηρήσεις σε απάντηση των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα (απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 62 Αφετέρου, δυνάμει του άρθρου 252, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ο γενικός εισαγγελέας διατυπώνει δημοσία, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί των υποθέσεων οι οποίες, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαιτούν την παρέμβασή του. Το Δικαστήριο δεν δεσμεύεται ούτε από τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα ούτε από την αιτιολογία βάσει της οποίας αυτός καταλήγει στις εν λόγω προτάσεις. Κατά συνέπεια, η διαφωνία οποιουδήποτε ενδιαφερομένου με τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα, όποια και αν είναι τα ζητήματα που εξετάζει ο γενικός εισαγγελέας με τις προτάσεις του αυτές, δεν μπορεί να συνιστά αυτή καθεαυτήν λόγο που δικαιολογεί την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας (απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 27 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 63 Πάντως, το Δικαστήριο μπορεί ανά πάσα στιγμή, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 83 του Κανονισμού του Διαδικασίας, ιδίως αν κρίνει ότι δεν έχει διαφωτισθεί επαρκώς ή όταν ένας διάδικος, μετά τη λήξη της διαδικασίας

αυτής, επικαλείται νέο πραγματικό περιστατικό δυνάμενο να ασκήσει αποφασιστική επιρροή επί της αποφάσεως του Δικαστηρίου, ή ακόμη όταν η διαφορά πρέπει να επιλυθεί βάσει επιχειρήματος επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των ενδιαφερομένων.

- 64 Εν προκειμένω, ωστόσο, το Δικαστήριο κρίνει, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, ότι διαθέτει, κατόπιν της έγγραφης διαδικασίας και των δύο διαδοχικών επ' ακροατηρίου συζητήσεων που διεξήχθησαν ενώπιόν του, όλα τα αναγκαία στοιχεία για να αποφανθεί επί της υποθέσεως. Το Δικαστήριο επισημαίνει, επίσης, ότι οι διαφορές των υπό κρίση συνεκδικαζομένων υποθέσεων δεν απαιτείται να επιλυθούν βάσει επιχειρήματος επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των ενδιαφερομένων. Κρίνει, τέλος, ότι από τις υποβληθείσες ενώπιόν του διάφορες αιτήσεις περί επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας δεν προκύπτει κανένα νέο πραγματικό περιστατικό δυνάμενο να ασκήσει επιρροή επί της αποφάσεως που καλείται να εκδώσει το Δικαστήριο επί των εν λόγω υποθέσεων. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν απαιτείται να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.
- 65 Τέλος, όσον αφορά το αίτημα με το οποίο το KRS ζητεί εκ νέου να λάβει υπόψη το Δικαστήριο τις από 4 Απριλίου 2019 γραπτές παρατηρήσεις του, υπενθυμίζεται ότι ο διάδικος αυτός κύριας δίκης που, όπως και οι λοιποί ενδιαφερόμενοι κατά το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κλήθηκε να καταθέσει γραπτές παρατηρήσεις εντός της ταχθείσας προς τούτο προθεσμίας, απέφυγε σκοπίμως όπως προκύπτει από την ίδια τη διατύπωση της από 28 Μαρτίου 2019 επιστολής την οποία απηύθυνε στο Δικαστήριο, να προβεί σε τέτοια κατάθεση εντός της εν λόγω προθεσμίας. Υπό τις συνθήκες αυτές, ούτε οι προμνημονευθείσες γραπτές παρατηρήσεις, τις οποίες κατέθεσε εκπροθέσμως το KRS και οι οποίες, ως εκ τούτου, του επεστράφησαν, δύνανται να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο κατά το στάδιο αυτό της διαδικασίας.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος στις υποθέσεις C-624/18 και C-625/18

- 66 Με το πρώτο ερώτημά του στις υποθέσεις C-624/18 και C-625/18, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν οι διατάξεις του άρθρου 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78, σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 47 του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι, σε περίπτωση κατά την οποία δικαστήριο κράτους μέλους αποφαινόμενο σε τελευταίο βαθμό επιλαμβάνεται ενδίκου βοηθήματος με το οποίο προβάλλεται παραβίαση της βάσει της οδηγίας αυτής απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ηλικίας, το δικαστήριο αυτό υποχρεούται να μην εφαρμόσει τις εθνικές διατάξεις βάσει των οποίων αποκλειστική αρμοδιότητα εκδικάσεως τέτοιων ενδίκων βοηθημάτων ανατίθεται σε όργανο το οποίο, όπως το πειθαρχικό τμήμα, δεν έχει ακόμη συσταθεί, δεδομένου ότι δεν έχουν διορισθεί τα πρόσωπα που θα υπηρετούν σε αυτό.
- 67 Εν προκειμένω, ωστόσο, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, μικρό χρονικό διάστημα μετά την έκδοση των αποφάσεων περί παραπομπής στις υποθέσεις C-624/18 και C-625/18, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πρόεβη στον διορισμό των δικαστών του πειθαρχικού τμήματος, το οποίο, ως εκ τούτου, έχει πλέον συσταθεί.
- 68 Λαμβανομένης υπόψη της περιστάσεως αυτής, διαπιστώνεται ότι η απάντηση στο πρώτο ερώτημα που υποβλήθηκε στο πλαίσιο των υποθέσεων C-624/18 και C-625/18 στερείται πλέον σημασίας όσον αφορά τις αποφάσεις που καλείται να εκδώσει το αιτούν δικαστήριο στις δύο αυτές υποθέσεις. Πράγματι, μόνον το γεγονός ότι δεν είχε τεθεί σε λειτουργία το πειθαρχικό τμήμα δικαιολογούσε την ανάγκη να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό.

- 69 Κατά πάγια νομολογία, η διαδικασία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ αποτελεί μέσο συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, με την οποία το Δικαστήριο παρέχει στα εθνικά δικαστήρια τα στοιχεία ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης που τους είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς επί της οποίας καλούνται να αποφανθούν (απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2013, *Fish Legal και Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853, σκέψη 29 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 70 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι ο δικαιολογητικός λόγος της προδικαστικής παραπομπής δεν έγκειται στη διατύπωση συμβουλευτικής γνώμης επί γενικών ή υποθετικών ζητημάτων, αλλά στην αυτονόητη ανάγκη αποτελεσματικής επιλύσεως μιας ένδικης διαφοράς (απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 2018, *Wightman κ.λπ.*, C-621/18, EU:C:2018:999, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Εάν προκύπτει ότι το υποβληθέν ερώτημα είναι πλέον προδήλως αλυσιτελές για την επίλυση της διαφοράς αυτής, το Δικαστήριο οφείλει να διαπιστώσει ότι δεν συντρέχει λόγος να αποφανθεί (πρβλ. απόφαση της 24ης Οκτωβρίου 2013, *Stoilov i Κο*, C-180/12, EU:C:2013:693, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 71 Ως εκ τούτου, όπως υποστηρίζουν το KRS, η Πολωνική Κυβέρνηση και η Επιτροπή και όπως, εξάλλου, είχε προτείνει το ίδιο το αιτούν δικαστήριο, στοιχείο που προκύπτει από τη σκέψη 39 της παρούσας αποφάσεως, παρέλκει η εκ μέρους του Δικαστηρίου απόφαση επί του πρώτου ερωτήματος που υποβλήθηκε στο πλαίσιο των υποθέσεων C-624/18 και C-625/18.

Επί των ερωτημάτων στην υπόθεση C-585/18 και επί του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος στις υποθέσεις C-624/18 και C-625/18

- 72 Με τα ερωτήματα που υπέβαλε στην υπόθεση C-585/18 και με το δεύτερο και τρίτο ερώτημά του στις υποθέσεις C-624/18 και C-625/18, ερωτήματα που πρέπει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν τα άρθρα 2 και 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, το άρθρο 267 ΣΛΕΕ και το άρθρο 47 του Χάρτη έχουν την έννοια ότι τμήμα ανωτάτου δικαστηρίου κράτους μέλους όπως είναι το πειθαρχικό τμήμα, το οποίο καλείται να αποφαινεται επί υποθέσεων που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, πληροί, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών οι οποίες καθόρισαν τη σύστασή του και τον διορισμό των μελών του, τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας που επιβάλλονται βάσει των διατάξεων αυτών του δικαίου της Ένωσης. Εφόσον τούτο δεν συμβαίνει, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί αν η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης έχει την έννοια ότι του επιβάλλει να μην εφαρμόσει τις εθνικές διατάξεις βάσει των οποίων το εν λόγω τμήμα είναι αποκλειστικώς αρμόδιο να επιλαμβάνεται των υποθέσεων αυτών.

Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου

- 73 Ο εθνικός Γενικός Εισαγγελέας υποστήριξε, κατά πρώτον, ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο των υποθέσεων C-624/18 και C-625/18, διότι οι διαλαμβανόμενες στα ερωτήματα αυτά διατάξεις του δικαίου της Ένωσης δεν ορίζουν την έννοια του «ανεξάρτητου δικαστηρίου» και δεν περιλαμβάνουν κανόνες δικαίου σχετικά με την αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων και των εθνικών δικαστικών συμβουλίων, με συνέπεια τα ζητήματα αυτά να εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών και να εκφεύγουν οποιασδήποτε επιρροής της Ένωσης.
- 74 Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα επιχειρήματα που προέβαλε ως άνω ο εθνικός Γενικός Εισαγγελέας άπτονται στην πράξη του ίδιου του περιεχομένου και, ως εκ τούτου, της ερμηνείας των εν λόγω διατάξεων του δικαίου της Ένωσης. Η ερμηνεία αυτή, όμως, εμπίπτει προδήλως στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

- 75 Το Δικαστήριο έχει κρίνει συναφώς ότι, μολονότι η οργάνωση της δικαιοσύνης εντός των κρατών μελών εμπίπτει στην αρμοδιότητά τους, εντούτοις, κατά την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από το δίκαιο της Ένωσης [απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 76 Κατά δεύτερον, ο εθνικός Γενικός Εισαγγελέας διατείνεται ότι, όσον αφορά το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και το άρθρο 47 του Χάρτη, η αναρμοδιότητα του Δικαστηρίου να επιληφθεί των δύο αυτών προδικαστικών ερωτημάτων οφείλεται επίσης στο ότι οι επίμαχες στις κύριες δίκες εθνικές διατάξεις δεν θέτουν σε εφαρμογή το δίκαιο της Ένωσης, ούτε εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του, οπότε δεν μπορούν να εκτιμώνται βάσει του δικαίου αυτού.
- 77 Όσον αφορά, καταρχάς, τις διατάξεις του Χάρτη, πρέπει, βεβαίως, να υπομνησθεί ότι, στο πλαίσιο προδικαστικής παραπομπής δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, το Δικαστήριο μπορεί μόνον να ερμηνεύσει το δίκαιο της Ένωσης εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων οι οποίες του έχουν απονεμηθεί (απόφαση της 30ής Ιουνίου 2016, Toma και Biroul Executorului Judecătoreasc Horațiu-Vasile Cruduleci, C-205/15, EU:C:2016:499, σκέψη 22 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 78 Το πεδίο εφαρμογής του Χάρτη, όσον αφορά τη δράση των κρατών μελών, ορίζεται στο άρθρο του 51, παράγραφος 1, το οποίο προβλέπει ότι οι διατάξεις του Χάρτη απευθύνονται στα κράτη μέλη όταν αυτά εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης, η διάταξη δε αυτή επιβεβαιώνει την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου κατά την οποία τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στην έννομη τάξη της Ένωσης έχουν εφαρμογή σε όλες τις καταστάσεις που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, πλην όμως όχι πέραν αυτών (απόφαση της 30ής Ιουνίου 2016, Toma και Biroul Executorului Judecătoreasc Horațiu-Vasile Cruduleci, C-205/15, EU:C:2016:499, σκέψη 23 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 79 Εν προκειμένω, όμως, όσον αφορά ειδικότερα το άρθρο 47 του Χάρτη, πρέπει να επισημανθεί ότι, στις διαφορές των κύριων δικών, οι ασκήσαντες τα ένδικα βοηθήματα προβάλλουν, μεταξύ άλλων στρεφόμενες εις βάρος τους παραβιάσεις της κατά την οδηγία 2000/78 απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ηλικίας στον τομέα της απασχολήσεως.
- 80 Επισημαίνεται, επίσης, ότι το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής επιβεβαιώνεται από την ίδια την οδηγία 2000/78, της οποίας το άρθρο 9 ορίζει ότι τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κάθε πρόσωπο που κρίνει ότι θίγεται λόγω της εις βάρος του μη τηρήσεως της κατά την οδηγία αυτή αρχής της ίσης μεταχειρίσεως έχει τη δυνατότητα να προβάλει τα δικαιώματά του (απόφαση της 8ης Μαΐου 2019, Leitner, C-396/17, EU:C:2019:375, σκέψη 61 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 81 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, οι υπό κρίση υποθέσεις αφορούν καταστάσεις που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, οπότε οι ασκήσαντες ένδικο βοήθημα στις υποθέσεις των κύριων δικών μπορούν βασίμως να προβάλουν το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας που κατοχυρώνεται υπέρ αυτών με το άρθρο 47 του Χάρτη.
- 82 Όσον αφορά, περαιτέρω, το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, πρέπει να υπομνησθεί, καταρχάς, ότι η διάταξη αυτή σκοπεί να διασφαλίσει την αποτελεσματική δικαστική προστασία στους «τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης», ανεξαρτήτως της περιπτώσεως στην οποία τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή το δίκαιο αυτό, κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη [απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 83 Αντιθέτως προς ό,τι υποστήριξε συναφώς ο εθνικός Γενικός Εισαγγελέας, το γεγονός ότι τα εθνικά μέτρα μείωσης αποδοχών τα οποία αφορούσε η υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), είχαν ληφθεί λόγω επιτακτικών αναγκών σχετιζόμενων με την εξάλειψη του υπέρμετρου ελλείμματος του

προϋπολογισμού του οικείου κράτους μέλους και στο πλαίσιο προγράμματος χρηματοδοτικής συνδρομής της Ένωσης προς το κράτος μέλος αυτό δεν είχε καμία σημασία, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 29 έως 40 της απόφασης εκείνης, για να προκριθεί η ερμηνεία βάσει της οποίας το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ ετύγχανε εφαρμογής στην οικεία υπόθεση. Πράγματι, η κρίση αυτή στηρίχθηκε στο γεγονός ότι το εθνικό δικαστήριο το οποίο αφορούσε η εν λόγω υπόθεση, συγκεκριμένα δε το Tribunal de Contas (Ελεγκτικό Συνέδριο, Πορτογαλία), εδύνατο, υπό την επιφύλαξη διακριβώσεως ανατεθείσας στο αιτούν στο πλαίσιο της υποθέσεως εκείνης δικαστήριο, να αποφαινεται, ως δικαιοδοτικό όργανο, επί ζητημάτων αποτόμων της εφαρμογής ή της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης και εμπιπτόνων, επομένως, σε τομείς που διέπονται από το δίκαιο αυτό [απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

- 84 Δεδομένου ότι οι διαφορές των κύριων δικών αφορούν προβαλλόμενες παραβάσεις κανόνων του δικαίου της Ένωσης, αρκεί η διαπίστωση ότι, εν προκειμένω, το όργανο που καλείται να επιλύσει τις εν λόγω διαφορές θα κληθεί να αποφανθεί επί ζητημάτων αποτόμων της εφαρμογής ή της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης και εμπιπτόνων, επομένως, σε τομείς που διέπονται από το δίκαιο αυτό, κατά την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.
- 85 Τέλος, όσον αφορά το πρωτόκολλο (αριθ. 30) σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Πολωνία και στο Ηνωμένο Βασίλειο (ΕΕ 2010, C 83, σ. 313), το οποίο επίσης επικαλείται ο εθνικός Γενικός Εισαγγελέας, επισημαίνεται ότι το πρωτόκολλο αυτό δεν αφορά το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και υπενθυμίζεται ότι δεν θέτει εν αμφιβόλω την εφαρμογή του Χάρτη ως προς την Πολωνία και δεν έχει ως σκοπό την απαλλαγή της Δημοκρατίας της Πολωνίας από την υποχρέωση τηρήσεως των διατάξεων του Χάρτη [απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 53 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 86 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει το άρθρο 47 του Χάρτη και το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ στις υπό κρίση υποθέσεις.

Επί του ενδεχομένου καταργήσεως της δίκης

- 87 Το KRS, ο εθνικός Γενικός Εισαγγελέας και η Πολωνική Κυβέρνηση εξέθεσαν ότι, στις 17 Δεκεμβρίου 2018, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας υπέγραψε τον ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym (νόμο περί τροποποιήσεως του [νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου]), της 21ης Νοεμβρίου 2018 (Dz. U. του 2018, θέση 2507, στο εξής: νόμος της 21ης Νοεμβρίου 2018), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2019.
- 88 Από το άρθρο 1 του εν λόγω νόμου προκύπτει ότι καταργήθηκαν το άρθρο 37, παράγραφοι 1 bis έως 4, και το άρθρο 111, παράγραφος 1, του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και ότι το άρθρο 37, παράγραφος 1, του τελευταίου νόμου αυτού τροποποιήθηκε ως εξής: «[ο]ι δικαστές του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) συνταξιοδοτούνται με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 65 ετών». Διευκρινίζεται, ωστόσο, ότι η τελευταία αυτή διάταξη έχει εφαρμογή αποκλειστικώς στην περίπτωση των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) οι οποίοι διορίστηκαν υπό την ιδιότητα αυτή μετά την 1η Ιανουαρίου 2019. Στην περίπτωση των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) οι οποίοι είχαν διορισθεί πριν από την ημερομηνία αυτή εφαρμογή έχουν οι προγενέστερες διατάξεις του άρθρου 30 του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, της 23ης Νοεμβρίου 2002, βάσει των οποίων προβλεπόταν συνταξιοδότηση με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 70 ετών.

- 89 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του νόμου της 21ης Νοεμβρίου 2018 ορίζει ότι, «[α]πό της ημερομηνίας θέσεως σε ισχύ του παρόντος νόμου, δικαστής του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) ή του Naczelny Sąd Administracyjny (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου) που συνταξιοδοτήθηκε βάσει του άρθρου 37, παράγραφοι 1 έως 4, ή του άρθρου 111, παράγραφοι 1 ή 1 bis, του [νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου] επιστρέφει στα καθήκοντα που ασκούσε κατά την ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του [εν λόγω νόμου]. Η εκ μέρους του άσκηση καθηκόντων δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) ή του Naczelny Sąd Administracyjny (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου) λογίζεται ότι συνεχίστηκε αδιαλείπτως».
- 90 Το άρθρο 4 του νόμου της 21ης Νοεμβρίου 2018 προβλέπει, στην παράγραφο 1, ότι «περατώνονται [ο]ι διαδικασίες που κινήθηκαν βάσει του άρθρου 37, παράγραφος 1, και του άρθρου 111, παράγραφοι 1 έως 1 ter, του [νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου] και καταργούνται οι δίκες επί ενδίκων βοηθημάτων που εκκρεμούν στις υποθέσεις αυτές κατά τον χρόνο θέσεως σε ισχύ του παρόντος νόμου», και, στην παράγραφο 2, ότι «[ο]ι δίκες οι οποίες αφορούν την απόδειξη σχέσεως εργασίας δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) ή του Naczelny Sąd Administracyjny (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου) ευρισκομένου σε ενεργό υπηρεσία, σχετικά με τους δικαστές που διαλαμβάνονται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, και οι οποίες κινήθηκαν και εκκρεμούν κατά τον χρόνο θέσεως σε ισχύ του παρόντος νόμου καταργούνται».
- 91 Κατά το KRS, τον εθνικό Γενικό Εισαγγελέα και την Πολωνική Κυβέρνηση, από τα άρθρα 1 και 2, παράγραφος 1, του νόμου της 21ης Νοεμβρίου 2018 προκύπτει ότι οι δικαστές που άσκησαν τα ένδικα βοηθήματα στις υποθέσεις των κύριων δικών και οι οποίοι είχαν συνταξιοδοτηθεί βάσει των διατάξεων του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου οι οποίες έχουν πλέον καταργηθεί επανεντάχθηκαν αυτοδικαίως στα δικαστήρια όπου υπηρετούσαν αντιστοίχως, μέχρι να συμπληρώσουν, σύμφωνα με τις προϊσχύσασες εθνικές διατάξεις, την ηλικία των 70 ετών, ενώ καταργήθηκε επίσης κάθε δυνατότητα παρατάσεως, με απόφαση του Προέδρου της Δημοκρατίας, της ασκήσεως των καθηκόντων τους πέραν του κανονικού ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησεως.
- 92 Υπό τις συνθήκες αυτές και σύμφωνα με όσα προβλέπει το άρθρο 4 του ίδιου αυτού νόμου περί καταργήσεως των δικών επί διαφορών όπως αυτές των κύριων δικών, οι τελευταίες καθίστανται άνευ αντικειμένου, κατά τους ως άνω, με συνέπεια να παρέλκει πλέον η εκ μέρους του Δικαστηρίου απόφαση επί των υπό κρίση προδικαστικών παραπομπών.
- 93 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το Δικαστήριο, στις 23 Ιανουαρίου 2019, απευθύνθηκε στο αιτούν δικαστήριο προκειμένου να πληροφορηθεί αν, κατόπιν της θέσεως σε ισχύ του νόμου της 21ης Νοεμβρίου 2018, το δικαστήριο αυτό εκτιμούσε ότι η απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματά του εξακολουθούσε να είναι αναγκαία προκειμένου να έχει τη δυνατότητα να εκδώσει τις αποφάσεις του επί των υποθέσεων των οποίων έχει επιληφθεί.
- 94 Με την από 25 Ιανουαρίου 2019 απάντησή του, το αιτούν δικαστήριο έδωσε καταφατική απάντηση στην ερώτηση αυτή, διευκρινίζοντας επίσης ότι, με διατάξεις της 23ης Ιανουαρίου 2019, είχε αναστείλει την εκ μέρους του εκδίκαση των αιτήσεων περί καταργήσεως της δίκης που είχε υποβάλει ενώπιόν του ο εθνικός Γενικός Εισαγγελέας βάσει του άρθρου 4, παράγραφοι 1 και 2, του νόμου της 21ης Νοεμβρίου 2018, μέχρις ότου το Δικαστήριο αποφανθεί επί των υπό κρίση υποθέσεων.
- 95 Στην ως άνω απάντησή του, το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι η απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε στις εν λόγω υποθέσεις εξακολουθεί να είναι αναγκαία προκειμένου να μπορέσει να επιλύσει, πριν εκδώσει τις αποφάσεις του επί των υποθέσεων αυτών, τα εγυρισμένα ενώπιόν του ζητήματα τα οποία αφορούν προκρίματα δικονομικού χαρακτήρα.
- 96 Επιπλέον, όσον αφορά την ουσία των διαφορών των κύριων δικών, κατά το αιτούν δικαστήριο, ο νόμος της 21ης Νοεμβρίου 2018 δεν είχε ως σκοπό να άρει τον μη συμβατό χαρακτήρα του εθνικού δικαίου με το δίκαιο της Ένωσης, αλλά να εφαρμόσει τα προσωρινά μέτρα των οποίων τη λήψη διέταξε η Αντιπρόεδρος του Δικαστηρίου με τη διάταξη της 19ης Οκτωβρίου 2018, Επιτροπή κατά

Πολωνίας (C-619/18 R, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2018:852), η οποία επικυρώθηκε με τη διάταξη του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 2018, Επιτροπή κατά Πολωνίας (C-619/18 R, EU:C:2018:1021). Επομένως, ο νόμος αυτός δεν κατήγγησε *ex tunc* τις επίμαχες εθνικές διατάξεις ούτε τα έννομα αποτελέσματά τους. Κατά το αιτούν δικαστήριο, ενώ ο εν λόγω νόμος φέρεται να επανεντάσσει, μετά τη συνταξιοδότησή τους, τους δικαστές που έχουν ασκήσει ένδικα βοηθήματα στις υποθέσεις των κύριων δικών στις θέσεις τους και να εισάγει πλάσμα δικαίου περί αδιάλειπτης ασκήσεως των καθηκόντων τους διά της επανεντάξεως αυτής, τα ασκηθέντα στις υποθέσεις των κύριων δικών ένδικα βοηθήματα σκοπούν να αποδείξουν ότι οι ενδιαφερόμενοι δικαστές ουδέποτε συνταξιοδοτήθηκαν και ότι εξακολούθησαν να βρίσκονται πλήρως σε ενεργό υπηρεσία καθ' όλο το χρονικό διάστημα αυτό, κάτι το οποίο μπορεί να συμβεί μόνο σε περίπτωση μη εφαρμογής των επίμαχων εθνικών κανόνων, λόγω της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης. Η διάκριση αυτή, όμως, είναι, κατά το αιτούν δικαστήριο, ουσιώδης για να καθορισθεί το καθεστώς των ενδιαφερομένων δικαστών όσον αφορά την ικανότητά τους να λαμβάνουν μέτρα δικαιοδοτικού, οργανωτικού και διοικητικού χαρακτήρα, καθώς και από απόψεως ενδεχομένων αμοιβαίων διεκδικήσεων μεταξύ αυτών και του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) βάσει της σχέσεως εργασίας, ενδεχομένως δε και της πειθαρχικής ευθύνης. Όσον αφορά το τελευταίο αυτό ζήτημα, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, κατά τις δηλώσεις εκπροσώπων της πολιτικής εξουσίας, οι εν λόγω δικαστές ασκούσαν παρανόμως δικαιοδοτικά καθήκοντα έως την 1η Ιανουαρίου 2019, ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του νόμου της 21ης Νοεμβρίου 2018.

- 97 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, εναπόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη για τη δικαστική απόφαση που πρόκειται να εκδοθεί, να εκτιμήσει, με γνώμονα τις ιδιαιτερότητες της υποθέσεως, τόσο το ζήτημα αν η προδικαστική απόφαση είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του αποφάσεως όσο και το αν τα ερωτήματα που υποβάλλει στο Δικαστήριο είναι λυσιτελή. Κατά συνέπεια, εφόσον τα υποβληθέντα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο οφείλει, καταρχήν, να αποφανθεί (απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 2018, *Wightman* κ.λπ., C-621/18, EU:C:2018:999, σκέψη 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 98 Ως εκ τούτου, τα προδικαστικά ερωτήματα που άπτονται του δικαίου της Ένωσης θεωρούνται κατά τεκμήριο λυσιτελή. Το Δικαστήριο δύναται να μην αποφανθεί επί προδικαστικού ερωτήματος που έχει υποβληθεί από εθνικό δικαστήριο μόνον όταν προκύπτει προδήλως ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή ακόμη όταν το Δικαστήριο δεν έχει στη διάθεσή του τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία για να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί (απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 2018, *Wightman* κ.λπ., C-621/18, EU:C:2018:999, σκέψη 27 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 99 Εν προκειμένω, πρέπει να επισημανθεί, καταρχάς, ότι με τα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε στο Δικαστήριο και με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης που ζητεί στην περίπτωση αυτή, το αιτούν δικαστήριο δεν ζητεί διευκρινίσεις επί της ουσίας των διαφορών των οποίων έχει επιληφθεί και οι οποίες άπτονται οι ίδιες άλλων ζητημάτων που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, αλλά διευκρινίσεις όσον αφορά ζήτημα δικονομικής φύσεως το οποίο πρέπει να επιλύσει ως πρόκριμα κατά την έναρξη της δίκης, καθόσον το ζήτημα αυτό αφορά την ίδια την αρμοδιότητα του αιτούντος δικαστηρίου να επιληφθεί των εν λόγω διαφορών.
- 100 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να υποδεικνύει στο εθνικό δικαστήριο τα στοιχεία του δικαίου της Ένωσης τα οποία μπορούν να συμβάλουν στην επίλυση του ζητήματος αρμοδιότητας που εγείρεται ενώπιόν του (αποφάσεις της 22ας Οκτωβρίου 1998, *IN. CO. GE.*'90 κ.λπ., C-10/97 έως C-22/97, EU:C:1998:498, σκέψη 15 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 12ης Δεκεμβρίου 2002, *Universale-Bau* κ.λπ., C-470/99, EU:C:2002:746, σκέψη 43). Τούτο ισχύει ειδικότερα σε περίπτωση κατά την οποία, όπως εν προκειμένω και όπως προκύπτει από τις σκέψεις 79 έως 81 της παρούσας αποφάσεως, τα εγείρομενα ζητήματα αφορούν το αν το εθνικό όργανο που είναι κανονικά αρμόδιο να επιληφθεί διαφοράς στο πλαίσιο της οποίας πολίτης

προβάλλει δικαίωμα που του παρέχεται βάσει του δικαίου της Ένωσης πληροί τις απαιτήσεις που απορρέουν από το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, όπως αυτό κατοχυρώνεται με το άρθρο 47 του Χάρτη και το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78.

- 101 Όσον αφορά τον νόμο της 21ης Νοεμβρίου 2018, το νομοθέτημα αυτό δεν αφορά τα ζητήματα σχετικά με την αρμοδιότητα εκδικάσεως των υποθέσεων των κύριων δικών, επί των οποίων καλείται, επομένως, να αποφανθεί το αιτούν δικαστήριο και ως προς τα οποία ζητεί, εν προκειμένω, ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης.
- 102 Εν συνεχεία, πρέπει να διευκρινισθεί ότι το γεγονός ότι εθνικές διατάξεις όπως το άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2, του νόμου της 21ης Νοεμβρίου 2018 διατάσσουν την κατάργηση δικών επί διαφορών όπως αυτές των κύριων δικών δεν μπορεί, καταρχήν και ελλείψει αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου περί τέτοιας περατώσεως ή καταργήσεως των δικών στις υποθέσεις των κύριων δικών, να έχει ως αποτέλεσμα να κρίνει το Δικαστήριο ότι παρέλκει η απόφαση επί των ερωτημάτων τα οποία του υποβλήθηκαν διά προδικαστικής παραπομπής.
- 103 Πράγματι, πρέπει να υπομνησθεί ότι τα εθνικά δικαστήρια έχουν ευρύτατη ευχέρεια να υποβάλλουν στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία των κρίσιμων διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, η ευχέρεια δε αυτή μετατρέπεται σε υποχρέωση για τα δικαστήρια των οποίων οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα, υπό την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που αναγνωρίζει η νομολογία του Δικαστηρίου. Ένας κανόνας του εθνικού δικαίου δεν μπορεί, επομένως, να εμποδίζει εθνικό δικαστήριο, ανάλογα με την περίπτωση, να κάνει χρήση της ευχέρειας αυτής ή να συμμορφώνεται προς την εν λόγω υποχρέωση. Τόσο η ευχέρεια όσο και η υποχρέωση αυτή είναι, πράγματι, συμβατές με το σύστημα συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, που καθιερώνει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, και με τα καθήκοντα του επιφορτισμένου με την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης δικαστή, τα οποία αναθέτει η εν λόγω διάταξη στα εθνικά δικαστήρια (απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, σκέψεις 32 και 33 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 104 Εθνικές διατάξεις όπως οι διαλαμβανόμενες στη σκέψη 102 της παρούσας αποφάσεως δεν μπορούν, επομένως, να εμποδίζουν τμήμα δικαστηρίου που αποφαινεται σε τελευταίο βαθμό, ενώπιον του οποίου εγείρεται ζήτημα ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης, να εμμένει σε ερωτήματα που υπέβαλε στο Δικαστήριο με προδικαστική παραπομπή.
- 105 Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι, ως προς τις υποθέσεις C-624/18 και C-625/18, οι οποίες αφορούν το ζήτημα αν εξακολούθησε να υφίσταται σχέση εργασίας δικαστή ευρισκομένου σε ενεργό υπηρεσία μεταξύ των δικαστών που άσκησαν ένδικα βοηθήματα στις υποθέσεις των κύριων δικών και του εργοδότη τους, δηλαδή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), από τις, εκτεθείσες στη σκέψη 96 της παρούσας αποφάσεως, εξηγήσεις που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι, λαμβανομένου, μεταξύ άλλων, υπόψη του συνόλου των συνεπειών εκ της υπάρξεως της σχέσεως αυτής εργασίας, ενδεχόμενη κατάργηση των δικών στις υποθέσεις των διαφορών των οποίων επελήφθη το εν λόγω δικαστήριο δεν επιβάλλεται προδήλως απλώς και μόνον λόγω της θέσεως σε ισχύ του άρθρου 2, παράγραφος 1, του νόμου της 21ης Νοεμβρίου 2018.
- 106 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, η θέσπιση και θέση σε ισχύ του νόμου της 21ης Νοεμβρίου 2018 δεν δύναται να δικαιολογήσουν απόφαση του Δικαστηρίου να μην αποφανθεί επί του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος στις υποθέσεις C-624/18 και C-625/18.
- 107 Αντιθέτως, όσον αφορά την υπόθεση C-585/18, πρέπει να υπομνησθεί ότι με την προσφυγή της οποίας επελήφθη το αιτούν δικαστήριο προσβάλλεται γνωμοδότηση του KRS εκδοθείσα στο πλαίσιο διαδικασίας δυνάμενης να καταλήξει σε απόφαση περί παρατάσεως της ενεργού δικαστικής υπηρεσίας του προσφεύγοντος της κύριας δίκης πέραν του νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδοτήσεως των 65 ετών.

- 108 Επιβάλλεται, όμως, η διαπίστωση ότι από τις προμνημονευθείσες εξηγήσεις που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο δεν προκύπτει ότι η προσφυγή αυτή δύναται να εξακολουθεί να έχει αντικείμενο, ειδικότερα ότι η γνωμοδότηση αυτή δύναται να μην έχει καταστεί ανίσχυρη, μολονότι, βάσει των εθνικών διατάξεων που θεσπίστηκαν εν τω μεταξύ, τόσο οι εθνικές διατάξεις περί καθορισμού του νέου αυτού ορίου ηλικίας συνταξιοδότησεως όσο και οι σχετικές με τη διαδικασία παρατάσεως της ενεργού δικαστικής υπηρεσίας στο πλαίσιο της οποίας εντασσόταν η ανάγκη εκδόσεως της γνωμοδότησεως αυτής έχουν καταργηθεί, με συνέπεια να έχει ο προσφεύγων της κύριας δίκης τη δυνατότητα να παραμείνει σε ενεργό δικαστική υπηρεσία μέχρι τη συμπλήρωση της ηλικίας των 70 ετών, σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις που ίσχυαν πριν θεσπισθούν οι ως άνω καταργηθείσες διατάξεις.
- 109 Υπό τις συνθήκες αυτές και λαμβανομένων υπόψη των αρχών που υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 69 και 70 της παρούσας αποφάσεως, παρέλκει πλέον η εκ μέρους του Δικαστηρίου απόφαση επί των προδικαστικών ερωτημάτων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της υποθέσεως C-585/18.

Επί του παραδεκτού του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος στις υποθέσεις C-624/18 και C-625/18

- 110 Η Πολωνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα στις υποθέσεις C-624/18 και C-625/18 είναι απαράδεκτα. Πρώτον, κατά την κυβέρνηση αυτή, τα εν λόγω ερωτήματα στερούνται αντικείμενου, διότι οι απαντήσεις σε αυτά δεν είναι αναγκαίες, δεδομένου ότι οι δίκες που εκκρεμούν ενώπιον του τμήματος εργατικών διαφορών και διαφορών κοινωνικής ασφαλίσεως, το οποίο προέβη στις αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως, ενέχουν ακυρότητα, σύμφωνα με το άρθρο 379, σημείο 4, του κώδικα πολιτικής δικονομίας, λόγω παραβάσεως των κανόνων περί συνθέσεως και αρμοδιότητας των δικαστηρίων. Συγκεκριμένα, ο δικαστικός σχηματισμός του εν λόγω τμήματος που εκδικάζει τις υποθέσεις απαρτίζεται από τρεις δικαστές, μολονότι το άρθρο 79 του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου ορίζει ότι υποθέσεις όπως αυτές των κύριων δικών πρέπει να κρίνονται, σε πρώτο βαθμό, από μονομελή δικαστικό σχηματισμό. Δεύτερον, η Πολωνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι απαντήσεις στα εν λόγω ερωτήματα δεν δύνανται, εν πάση περιπτώσει, να επιτρέψουν στο αιτούν δικαστήριο να επιλαμβάνεται υποθέσεων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα άλλου τμήματος του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), άλλως θα αντιβαίνουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών σε θέματα δικαστικής οργανώσεως και θα συνιστούν υπέρβαση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης, ούτε δύνανται, ως εκ τούτου, να αποδειχθούν κρίσιμες για την επίλυση των διαφορών των κύριων δικών.
- 111 Εντούτοις, τα ως άνω προβληθέντα στοιχεία, τα οποία αφορούν ζητήματα ουσίας, ουδόλως δύνανται να επηρεάσουν το παραδεκτό των προβληθέντων προδικαστικών ερωτημάτων.
- 112 Πράγματι, τα εν λόγω ερωτήματα αφορούν κατ' ουσίαν ακριβώς το ζήτημα αν, ανεξαρτήτως των ισχυόντων στο οικείο κράτος μέλος εθνικών κανόνων περί κατανομής δικαιοδοτικών αρμοδιοτήτων, δικαστήριο όπως το αιτούν υποχρεούται, βάσει των διαλαμβανομένων στα ερωτήματα αυτά διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, να μην εφαρμόσει τους εν λόγω εθνικούς κανόνες και να αναλάβει, εφόσον παρίσταται ανάγκη, δικαιοδοτική αρμοδιότητα να επιληφθεί των διαφορών των κύριων δικών. Τυχόν απόφαση του Δικαστηρίου επιβεβαιώνουσα την ύπαρξη τέτοιας υποχρεώσεως θα δέσμευε το αιτούν δικαστήριο και το σύνολο των λοιπών οργάνων της Δημοκρατίας της Πολωνίας, χωρίς οι εσωτερικές διατάξεις περί ακυρότητας των διαδικασιών ή περί κατανομής των δικαιοδοτικών αρμοδιοτήτων, στις οποίες παραπέμπει η Πολωνική Κυβέρνηση, να δύνανται να αποτελέσουν κώλυμα προς τούτο.
- 113 Ως εκ τούτου, οι ενστάσεις που προέβαλε η Πολωνική Κυβέρνηση ως προς το παραδεκτό των εν λόγω προδικαστικών ερωτημάτων δεν μπορούν να γίνουν δεκτές.

Επί της εξετάσεως του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος στις υποθέσεις C-624/18 και C-625/18 επί της ουσίας

- 114 Υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 77 έως 81 της παρούσας αποφάσεως, σε περιπτώσεις όπως οι επίμαχες στις κύριες δίκες, στις οποίες οι ασκήσαντες ένδικα βοηθήματα προβάλλουν παραβιάσεις εις βάρος τους της κατά την οδηγία 2000/78 απαγορεύσεως διακρίσεων λόγω ηλικίας στον τομέα της απασχολήσεως, τυγχάνουν καταρχήν εφαρμογής τόσο το άρθρο 47 του Χάρτη, το οποίο εγγυάται το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, όσο και το άρθρο 9, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας, το οποίο επιβεβαιώνει το δικαίωμα αυτό πραγματικής προσφυγής.
- 115 Συναφώς, κατά πάγια νομολογία, ελλείψει σχετικής ρυθμίσεως του δικαίου της Ένωσης, μολονότι απόκειται στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους να ορίζει τα αρμόδια δικαστήρια και να θεσπίζει τους δικονομικούς κανόνες περί ασκήσεως των ενδίκων βοηθημάτων που αποσκοπούν να διασφαλίσουν την προστασία των δικαιωμάτων που παρέχονται στους πολίτες βάσει της έννομης τάξης της Ένωσης, τα κράτη μέλη, πάντως, φέρουν την ευθύνη να διασφαλίζουν, σε κάθε περίπτωση, τον σεβασμό του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των δικαιωμάτων αυτών, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη (πρβλ. αποφάσεις της 22ας Οκτωβρίου 1998, *IN. CO. GE.* '90 κ.λπ., C-10/97 έως C-22/97, EU:C:1998:498, σκέψη 14 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, της 15ης Απριλίου 2008, *Impact*, C-268/06, EU:C:2008:223, σκέψεις 44 και 45, και της 19ης Μαρτίου 2015, *E.ON Földgáz Trade*, C-510/13, EU:C:2015:189, σκέψεις 49 και 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 116 Επιπλέον, πρέπει να υπομνησθεί ότι με το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη διευκρινίζεται ότι, στο μέτρο που ο Χάρτης περιλαμβάνει δικαιώματα τα οποία αντιστοιχούν σε δικαιώματα που διασφαλίζει η ΕΣΔΑ, η έννοια και η εμβέλειά τους είναι ίδιες με εκείνες που τους αποδίδει η Σύμβαση αυτή.
- 117 Όπως, όμως, προκύπτει από τις σχετικές με το άρθρο 47 του Χάρτη επεξηγήσεις οι οποίες, κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, ΣΕΕ και κατά το άρθρο 52, παράγραφος 7, του Χάρτη, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την ερμηνεία του, το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο του εν λόγω άρθρου 47 αντιστοιχούν στο άρθρο 6, παράγραφος 1, και στο άρθρο 13 της ΕΣΔΑ (απόφαση της 30ής Ιουνίου 2016, *Toma και Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci*, C-205/15, EU:C:2016:499, σκέψη 40 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 118 Το Δικαστήριο οφείλει, επομένως, να ερμηνεύει το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται επίπεδο προστασίας σύμφωνο με εκείνο που κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, όπως ερμηνεύεται από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, *Gambino και Hyka*, C-38/18, EU:C:2019:628, σκέψη 39).
- 119 Όσον αφορά το περιεχόμενο του εν λόγω άρθρου 47, δεύτερο εδάφιο, από το ίδιο το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι το θεμελιώδες δικαίωμα πραγματικής προσφυγής που κατοχυρώνεται με τη διάταξη αυτή συνεπάγεται ιδίως το δικαίωμα κάθε προσώπου να δικαστεί η υπόθεσή του δίκαια από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο.
- 120 Η απαίτηση αυτή περί ανεξαρτησίας των δικαιοδοτικών οργάνων, η οποία είναι άμεσα συνυφασμένη με την αποστολή του δικαστή, αποτελεί ουσιώδες στοιχείο του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και του θεμελιώδους δικαιώματος σε δίκαιη δίκη, το οποίο είναι κεφαλαιώδους σημασίας για τη διασφάλιση της προστασίας του συνόλου των δικαιωμάτων των οποίων απολαμβάνουν οι πολίτες βάσει του δικαίου της Ένωσης και για την προάσπιση των κοινών αξιών των κρατών μελών οι οποίες μνημονεύονται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, ιδίως δε της αξίας του κράτους δικαίου [απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, *Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου)*, C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 58 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

- 121 Κατά πάγια νομολογία, η ως άνω απαίτηση περί ανεξαρτησίας περιλαμβάνει δύο πτυχές. Η πρώτη, εξωτερική, πτυχή προϋποθέτει ότι το σχετικό όργανο ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη αυτονομία, χωρίς να υπόκειται σε οποιαδήποτε ιεραρχική σχέση ή σχέση υπαγωγής έναντι οποιουδήποτε και χωρίς να λαμβάνει εντολές ή οδηγίες οποιασδήποτε προελεύσεως και ότι, ως εκ τούτου, προστατεύεται από εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις οι οποίες θα μπορούσαν να θίξουν την ανεξάρτητη κρίση των μελών του και να επηρεάσουν τις αποφάσεις τους [αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, *Minister for Justice and Equality* (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 63 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 24ης Ιουνίου 2019, *Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου)*, C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 72].
- 122 Η δεύτερη πτυχή, εσωτερικής φύσεως, είναι παρεμφερής προς την έννοια της αμεροληψίας και συναρτάται προς την τήρηση ίσων αποστάσεων ως προς τους διαδίκους και τα αντιπαρατιθέμενα συμφέροντά τους σε σχέση με το αντικείμενο της διαφοράς. Η πτυχή αυτή επιτάσσει την τήρηση αντικειμενικότητας και την απουσία κάθε συμφέροντος ως προς την επίλυση της διαφοράς πέραν της αυστηρής εφαρμογής των κανόνων δικαίου [αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, *Minister for Justice and Equality* (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 65 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 24ης Ιουνίου 2019, *Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου)*, C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 73].
- 123 Οι εγγυήσεις αυτές περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας απαιτούν την ύπαρξη κανόνων, ιδίως όσον αφορά τη σύνθεση του οργάνου, τον διορισμό των μελών του, τη διάρκεια της θητείας τους και τους λόγους εξαιρέσεως ή παύσεώς τους, ώστε οι πολίτες να μην έχουν καμία εύλογη αμφιβολία ως προς τη στεγανότητα του εν λόγω οργάνου έναντι των εξωτερικών στοιχείων και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των αντιπαρατιθέμενων συμφερόντων [αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, *Minister for Justice and Equality* (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 66 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 24ης Ιουνίου 2019, *Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου)*, C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 74].
- 124 Κατά τα λοιπά, σύμφωνα με την αρχή της διακρίσεως των εξουσιών που χαρακτηρίζει τη λειτουργία ενός κράτους δικαίου, η ανεξαρτησία των δικαστηρίων πρέπει να διασφαλίζεται έναντι της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας (πρβλ. απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 2016, *Poltorak*, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, σκέψη 35).
- 125 Συναφώς, επιβάλλεται οι δικαστές να προφυλάσσονται από εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις δυνάμενες να θέσουν σε κίνδυνο την ανεξαρτησία τους. Οι κανόνες που μνημονεύθηκαν στη σκέψη 123 της παρούσας αποφάσεως πρέπει, ειδικότερα, να καθιστούν δυνατό να αποκλεισθεί όχι μόνον οποιαδήποτε άμεση άσκηση επιρροής, υπό τη μορφή εντολών, αλλά και πιο έμμεσες μορφές ασκήσεως επιρροής δυνάμενες να κατευθύνουν τις αποφάσεις των οικείων δικαστών [πρβλ. απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, *Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου)*, C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 112 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 126 Η ερμηνεία αυτή του άρθρου 47 του Χάρτη επιρρωννύεται από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου περί του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ, κατά την οποία η διάταξη αυτή επιτάσσει τα δικαστήρια να είναι ανεξάρτητα τόσο έναντι των διαδίκων όσο και έναντι της εκτελεστικής εξουσίας και του νομοθέτη (απόφαση ΕΔΔΑ, 18 Μαΐου 1999, *Ninn-Hansen κατά Δανίας*, CE:ECHR:1999:0518DEC002897295, σ. 19 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 127 Κατά πάγια νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, προκειμένου να κριθεί αν δικαστήριο είναι «ανεξάρτητο», κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 6, παράγραφος 1, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων, ο τρόπος διορισμού και η διάρκεια της θητείας των μελών του, η ύπαρξη προστασίας από τις εξωτερικές πιέσεις και το ζήτημα αν το οικείο όργανο δημιουργεί εντύπωση περί ανεξαρτησίας (απόφαση ΕΔΔΑ, 6 Νοεμβρίου 2018, *Ramos Nunes de*

Carvalho e Sá κατά Πορτογαλίας, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113 § 144 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), διευκρινιζόμενου, όσον αφορά το τελευταίο αυτό ζήτημα, ότι πρόκειται περί της ίδιας της εμπιστοσύνης που κάθε δικαστήριο πρέπει να εμπνέει στους πολίτες στο πλαίσιο μιας δημοκρατικής κοινωνίας (πρβλ. απόφαση ΕΔΔΑ, 21 Ιουνίου 2011, Fruni κατά Σλοβακίας, CE:ECHR:2011:0621JUD000801407 § 141).

- 128 Όσον αφορά την προϋπόθεση περί «αμεροληψίας», κατά την έννοια του ίδιου αυτού άρθρου 6, παράγραφος 1, αυτή δύναται, κατά πάγια επίσης νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, να εκτιμάται με διάφορους τρόπους, συγκεκριμένα δε, υποκειμενικώς, λαμβανομένων υπόψη της προσωπικής πεποιθήσεως και της συμπεριφοράς του δικαστή, δηλαδή εξεταζόμενου αν αυτός επιδεικνύει μεροληψία ή προσωπική προκατάληψη στη συγκεκριμένη περίπτωση, καθώς και αντικειμενικώς, εξεταζόμενου αν το δικαστήριο παρείχε, ιδίως διά της συνθέσεώς του, επαρκή εχέγγυα για να αποκλεισθεί κάθε εύλογη αμφιβολία ως προς την αμεροληψία του. Όσον αφορά την αντικειμενική εκτίμηση, αυτή συνίσταται στην εξέταση του ζητήματος αν, ανεξαρτήτως της προσωπικής στάσεως του δικαστή, ορισμένα επαληθεύσιμα πραγματικά περιστατικά δικαιολογούν υποψίες ως προς την αμεροληψία του. Εν προκειμένω, ακόμη και οι εντυπώσεις μπορεί να έχουν σημασία. Πρόκειται, εκ νέου, για την εμπιστοσύνη την οποία τα δικαστήρια μιας δημοκρατικής κοινωνίας οφείλουν να εμπνέουν στους πολίτες, αρχής γενομένης από τους διαδικούς (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις ΕΔΔΑ, 6 Μαΐου 2003, Kleyn κ.λπ. κατά Κάτω Χωρών, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398 § 191 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και 6 Νοεμβρίου 2018, Ramos Nunes de Carvalho e Sá κατά Πορτογαλίας, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113 § 145, 147 και 149, καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 129 Όπως έχει κατ' επανάληψη επισημάνει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, οι έννοιες αυτές της ανεξαρτησίας και της αντικειμενικής αμεροληψίας συνδέονται μεταξύ τους αναπόσπαστα, στοιχείο που έχει ως αποτέλεσμα την κατά κανόνα από κοινού εξέτασή τους (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις ΕΔΔΑ, 6 Μαΐου 2003, Kleyn κ.λπ. κατά Κάτω Χωρών, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398 § 192 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και 6 Νοεμβρίου 2018, Ramos Nunes de Carvalho e Sá κατά Πορτογαλίας, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113 § 150 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Κατά τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, προκειμένου να κριθεί η ύπαρξη λόγων που προκαλούν αμφιβολίες ως προς το αν οι απαιτήσεις αυτές περί ανεξαρτησίας και αντικειμενικής αμεροληψίας πληρούνται σε συγκεκριμένη υπόθεση, η άποψη ενός διαδικού λαμβάνεται υπόψη, αλλά δεν έχει καθοριστική σημασία. Το καθοριστικής σημασίας στοιχείο συνίσταται στον αν οι επίμαχοι ενδοιασμοί μπορούν να θεωρηθούν αντικειμενικώς δικαιολογημένοι (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις ΕΔΔΑ, 6 Μαΐου 2003, Kleyn κ.λπ. κατά Κάτω Χωρών, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398 § 193 και 194, καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και 6 Νοεμβρίου 2018, Ramos Nunes de Carvalho e Sá κατά Πορτογαλίας, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113 § 147 και 152, καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 130 Συναφώς, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έχει επισημάνει επανειλημμένως ότι, μολονότι η αρχή της διακρίσεως της εκτελεστικής εξουσίας από τη δικαστική τείνει να αποκτήσει αυξανόμενη σημασία στη νομολογία του, ούτε το άρθρο 6 ούτε κάποια άλλη διάταξη της ΕΣΔΑ επιβάλλουν στα κράτη συγκεκριμένο συνταγματικό πρότυπο ρυθμίζον κατά τον έναν ή τον άλλο τρόπο τις σχέσεις και τη διάδραση μεταξύ των διαφόρων κρατικών εξουσιών, ούτε υποχρεώνουν τα κράτη αυτά να συμμορφώνονται προς κάποια θεωρητική συνταγματική έννοια όσον αφορά τα αποδεκτά όρια της διαδράσεως αυτής. Το ζήτημα έγκειται πάντοτε στο αν, σε συγκεκριμένη υπόθεση, τηρήθηκαν οι απαιτήσεις της ΕΣΔΑ (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις ΕΔΔΑ, 6 Μαΐου 2003, Kleyn κ.λπ. κατά Κάτω Χωρών, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398 § 193 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία· 9 Νοεμβρίου 2006, Sacilor Lormines κατά Γαλλίας, CE:ECHR:2006:1109JUD006541101 § 59, και 18 Οκτωβρίου 2018, Thiam κατά Γαλλίας, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812 § 62 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 131 Εν προκειμένω, οι αμφιβολίες που διατύπωσε το αιτούν δικαστήριο αφορούν κατ' ουσίαν το ζήτημα αν, λαμβανομένων υπόψη των εθνικών κανόνων περί συστάσεως ειδικού οργάνου, όπως είναι το πειθαρχικό τμήμα, οι οποίοι είναι σχετικοί, μεταξύ άλλων, με τις αρμοδιότητες που ανατίθενται στο τμήμα αυτό, τη σύνθεσή του και τις προϋποθέσεις και τους όρους περί διορισμού των δικαστών που θα υπηρετούν στο συγκεκριμένο τμήμα, καθώς και με το πλαίσιο των περιστάσεων της εν λόγω συστάσεως και των ως άνω διορισμών, το όργανο αυτό και τα μέλη που το απαρτίζουν πληρούν τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας τις οποίες πρέπει να πληροί ένα δικαιοδοτικό όργανο βάσει του άρθρου 47 του Χάρτη οσάκις καλείται να αποφανθεί επί διαφοράς στην οποία πολίτης προβάλλει, όπως εν προκειμένω, εις βάρος του παράβαση του δικαίου της Ένωσης.
- 132 Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται, εν τέλει, να αποφανθεί επί του ζητήματος αυτού αφού προβεί στις αναγκαίες προς τούτο εκτιμήσεις. Πρέπει, πράγματι, να υπομνησθεί ότι το άρθρο 267 ΣΛΕΕ δεν παρέχει στο Δικαστήριο αρμοδιότητα να εφαρμόζει τους κανόνες του δικαίου της Ένωσης σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, αλλά μόνο να αποφαινεται επί της ερμηνείας των Συνθηκών και των πράξεων των θεσμικών οργάνων της Ένωσης. Κατά πάγια νομολογία, πάντως, το Δικαστήριο δύναται, στο πλαίσιο της δικαστικής συνεργασίας που καθιερώνει το εν λόγω άρθρο και βάσει των στοιχείων της δικογραφίας, να παράσχει στο εθνικό δικαστήριο τα στοιχεία ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης που θα του ήταν χρήσιμα κατά την εκτίμηση των αποτελεσμάτων διατάξεων του δικαίου αυτού (απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, CHEZ Razpredelenie Bulgaria, C-83/14, EU:C:2015:480, σκέψη 71 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 133 Συναφώς, όσον αφορά, τις ίδιες τις συνθήκες διορισμού των μελών του πειθαρχικού τμήματος, διευκρινίζεται ευθύς εξαρχής ότι απλώς και μόνον ο διορισμός τους από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας δεν δύναται να δημιουργήσει εξάρτηση των μελών αυτών από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ούτε να προκαλέσει αμφιβολίες ως προς την αμεροληψία τους, εφόσον, κατόπιν του διορισμού τους, οι ενδιαφερόμενοι δεν υπόκεινται σε καμία πίεση και δεν δέχονται εντολές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους (πρβλ. απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2013, D. και A., C-175/11, EU:C:2013:45, σκέψη 99, καθώς και αποφάσεις ΕΔΔΑ, 28 Ιουνίου 1984, Campbell και Fell κατά Ηνωμένου Βασιλείου, CE:ECHR:1984:0628JUD000781977 § 79· 2 Ιουνίου 2005, Ζολώτας κατά Ελλάδας, CE:ECHR:2005:0602JUD003824002 § 24 και 25· 9 Νοεμβρίου 2006, Sacilor Lormines κατά Γαλλίας, CE:ECHR:2006:1109JUD006541101 § 67, και 18 Οκτωβρίου 2018, Thiam κατά Γαλλίας, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812 § 80 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 134 Ωστόσο, εξακολουθεί να είναι αναγκαίο να διασφαλισθεί ότι οι ουσιαστικές προϋποθέσεις και οι όροι της διαδικασίας για την έκδοση των αποφάσεων περί διορισμού δεν θα μπορούν να προκαλέσουν στους πολίτες, μετά τον διορισμό των ενδιαφερομένων, εύλογες αμφιβολίες ως προς το ανεπηρέαστο των οικείων δικαστών από εξωτερικά στοιχεία και ως προς την ουδετερότητά τους έναντι των αντιπαρατιθέμενων συμφερόντων [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 111].
- 135 Προς τούτο, επιβάλλεται, ιδίως, οι εν λόγω προϋποθέσεις και όροι να έχουν καθορισθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να πληρούν τις απαιτήσεις που υπομνήσθηκαν στη σκέψη 125 της παρούσας αποφάσεως.
- 136 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι με το άρθρο 30 του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου καθορίζεται το σύνολο των προϋποθέσεων που πρέπει να πληροί κάποιος προκειμένου να μπορεί να διορισθεί ως μέλος του δικαστηρίου αυτού. Επιπλέον, βάσει του άρθρου 179 του Συντάγματος και του άρθρου 29 του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, οι δικαστές του πειθαρχικού τμήματος, όπως και οι δικαστές που καλούνται να υπηρετήσουν στα λοιπά τμήματα του εν λόγω δικαστηρίου, διορίζονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατόπιν προτάσεως του KRS, δηλαδή του οργάνου το οποίο, βάσει του άρθρου 186 του Συντάγματος, αποτελεί τον θεματοφύλακα της ανεξαρτησίας των δικαστηρίων και των δικαστών.

- 137 Η παρέμβαση, όμως, του οργάνου αυτού, στο πλαίσιο διαδικασίας διορισμού των δικαστών, δύναται βεβαίως, καταρχήν, να συμβάλει προκειμένου η διαδικασία αυτή να καταστεί αντικειμενική [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 115· πρβλ., επίσης, απόφαση ΕΔΔΑ, 18 Οκτωβρίου 2018, Thiam κατά Γαλλίας, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812 § 81 και 82]. Ειδικότερα, το γεγονός ότι η ίδια η δυνατότητα του Προέδρου της Δημοκρατίας να προβεί στον διορισμό δικαστή στο Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) προϋποθέτει την ύπαρξη σχετικής προτάσεως του KRS δύναται να οριοθετήσει αντικειμενικώς τη διακριτική ευχέρεια που διαθέτει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κατά την άσκηση της ως άνω ανατεθείσας σε αυτόν αρμοδιότητας.
- 138 Ωστόσο, τούτο ισχύει μόνον εφόσον, μεταξύ άλλων, το ίδιο το όργανο αυτό είναι αρκούντως ανεξάρτητο έναντι της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας, καθώς και έναντι της αρχής προς την οποία καλείται να υποβάλει την πρόταση αυτή διορισμού [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 116].
- 139 Πράγματι, ο βαθμός της ανεξαρτησίας της οποίας απολαύει το KRS έναντι της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας κατά την άσκηση των καθηκόντων που του ανατέθηκαν ως άνω βάσει της εθνικής νομοθεσίας, ως οργάνου το οποίο, δυνάμει του άρθρου 186 του πολωνικού Συντάγματος, αποτελεί τον θεματοφύλακα της ανεξαρτησίας των δικαστηρίων και των δικαστών, μπορεί να αποδειχθεί σημαντικός οσάκις πρέπει να εκτιμηθεί αν οι δικαστές που επέλεξε θα είναι σε θέση να πληρούν τις εκ του άρθρου 47 του Χάρτη απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας.
- 140 Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να διακριβώσει αν το KRS παρέχει επαρκή εχέγγυα ανεξαρτησίας έναντι της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των κρίσιμων πραγματικών και νομικών στοιχείων σχετικά τόσο με τις συνθήκες διορισμού των μελών του εν λόγω οργάνου όσο και με τον τρόπο με τον οποίο το όργανο αυτό επιτελεί συγκεκριμένα την αποστολή του.
- 141 Το αιτούν δικαστήριο μνημονεύει σειρά στοιχείων τα οποία, κατ' αυτό, μπορούν να προκαλέσουν αμφιβολίες όσον αφορά την ανεξαρτησία του KRS.
- 142 Συναφώς, μολονότι το ένα ή το άλλο από τα στοιχεία που επισήμανε ως άνω το αιτούν δικαστήριο μπορεί να μην είναι επικριτέο αφεαυτού και να εμπίπτει, στην περίπτωση αυτή, στην αρμοδιότητα των κρατών μελών και στις εκ μέρους τους επιλογές, ο συνδυασμός τους, προστιθέμενος στις περιστάσεις υπό τις οποίες πραγματοποιήθηκαν οι επιλογές αυτές, μπορεί, αντιθέτως, να προκαλέσει αμφιβολίες για την ανεξαρτησία οργάνου το οποίο καλείται να μετάσχει στη διαδικασία διορισμού δικαστών, παρότι, σε περίπτωση κατά την οποία τα εν λόγω στοιχεία εξετάζονται το καθένα χωριστά, δεν συνάγεται κατ' ανάγκη το ίδιο συμπέρασμα.
- 143 Υπό την επιφύλαξη αυτή, μεταξύ των στοιχείων που μνημονεύει το αιτούν δικαστήριο, μπορούν να αποδειχθούν κρίσιμες για τον σκοπό της συνολικής εκτιμήσεως αυτής οι εξής περιστάσεις: πρώτον, το γεγονός ότι το KRS υπό τη νέα σύνθεσή του στελεχώθηκε κατόπιν μείωσης της χρονικής διάρκειας της τετραετούς θητείας των μελών από τα οποία απαρτιζόταν μέχρι τότε το όργανο αυτό, δεύτερον, το γεγονός ότι, ενώ τα δεκαπέντε μέλη του KRS που εκλέγονται μεταξύ των δικαστών εκλέγονταν προηγουμένως από τους δικαστές συναδέλφους τους, εκλέγονται πλέον από φορέα της νομοθετικής εξουσίας μεταξύ υποψηφίων που μπορούν να προταθούν, μεταξύ άλλων, από ομάδες δύο χιλιάδων πολιτών ή εικοσιπέντε δικαστών, μεταρρύθμιση η οποία έχει ως αποτέλεσμα διορισμούς που αυξάνουν τον αριθμό των μελών του KRS οι οποίοι προέρχονται απευθείας από την πολιτική εξουσία ή εκλέγονται από αυτήν σε είκοσι τρία μέλη εκ των εικοσιπέντε που μετέχουν στο όργανο αυτό, καθώς και, τρίτον, η ενδεχόμενη ύπαρξη πλημμελειών που μπορεί να ενέχει η διαδικασία διορισμού ορισμένων μελών του KRS υπό τη νέα σύνθεσή του, τις οποίες μνημόνευσε το αιτούν δικαστήριο, στο οποίο απόκειται, ενδεχομένως, να διακριβώσει τις πλημμελίες αυτές.

- 144 Για τη συνολική εκτίμηση αυτή, βασίμως λαμβάνει επίσης υπόψη το αιτούν δικαστήριο τον τρόπο με τον οποίο το εν λόγω όργανο εκπληρώνει την εκ του Συντάγματος αποστολή του ως θεματοφύλακα της ανεξαρτησίας των δικαστηρίων και των δικαστών και με τον οποίο ασκεί τις διάφορες αρμοδιότητές του, ιδίως αν το όργανο αυτό πράττει τα ανωτέρω κατά τρόπο δυνάμενο να προκαλέσει αμφιβολία ως προς την ανεξαρτησία του έναντι της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας.
- 145 Επιπλέον, λαμβανομένου υπόψη ότι, όπως προκύπτει από τη διαβιβασθείσα στο Δικαστήριο δικογραφία, οι αποφάσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας περί διορισμού δικαστών στο Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) δεν επιδέχονται δικαστικό έλεγχο, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να διακριβώσει αν ο τρόπος με τον οποίο ορίζεται, στο άρθρο 44, παράγραφοι 1 και 1 bis, του νόμου περί του KRS, το εύρος του αντικειμένου της προσφυγής με την οποία μπορεί να προσβληθεί πόρισμα του KRS που περιέχει τις αποφάσεις του περί υποβολής προτάσεως διορισμού δικαστή του δικαστηρίου αυτού διασφαλίζει αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο των πορισμάτων αυτών, όσον αφορά, τουλάχιστον, τη διακρίβωση περί του ότι δεν υφίσταται υπέρβαση ή κατάχρηση εξουσίας, πλάνη περί το δίκαιο ή πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως (πρβλ. απόφαση ΕΔΔΑ, 18 Οκτωβρίου 2018, Thiam κατά Γαλλίας, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812 § 25 και 81).
- 146 Ανεξαρτήτως του ελέγχου αυτού σχετικά με τις συνθήκες υπό τις οποίες διορίστηκαν ως άνω τα νέα μέλη του πειθαρχικού τμήματος και σχετικά με τον ρόλο που διαδραμάτισε συναφώς το KRS, το αιτούν δικαστήριο δύναται, προκειμένου να διακριβώσει αν το δικαιοδοτικό όργανο αυτό και τα μέλη που το απαρτίζουν πληρούν τις προϋποθέσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, κατά το άρθρο 47 του Χάρτη, να χρειασθεί επίσης να λάβει επίσης υπόψη διάφορα άλλα στοιχεία τα οποία χαρακτηρίζουν κατά πιο άμεσο τρόπο το εν λόγω όργανο.
- 147 Τούτο ισχύει, πρώτον, όσον αφορά την περίπτωση, την οποία επισήμανε το αιτούν δικαστήριο, ότι στο όργανο αυτό ανατέθηκε ειδικώς, βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 1, του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, αποκλειστική αρμοδιότητα να επιλαμβάνεται υποθέσεων εργατικού δικαίου και δικαίου κοινωνικών ασφαλίσεων, καθώς και υποθέσεων σχετικών με τη συνταξιοδότηση δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), οι οποίες υπάγονταν μέχρι τότε στην αρμοδιότητα των τακτικών δικαστηρίων.
- 148 Μολονότι η ως άνω περίπτωση δεν είναι αυτή καθαυτήν καθοριστικής σημασίας, πρέπει, ωστόσο, να υπομνησθεί, όσον αφορά, ειδικότερα, διαφορές σχετικές με τη συνταξιοδότηση δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) όπως αυτές των κύριων δικών, ότι η ανάθεσή τους στο πειθαρχικό τμήμα ήταν ταυτόχρονη της, ιδιαιτέρως αμφιλεγόμενης, θεσπίσεως διατάξεων του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου περί μειώσεως του ορίου της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και εφαρμογής του μέτρου αυτού στην περίπτωση των εν ενεργεία δικαστών του εν λόγω δικαστηρίου, καθώς και περί παροχής στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της διακριτικής ευχέρειας να παρατείνει την ενεργό δικαστική υπηρεσία των δικαστών του δικαστηρίου αυτού πέραν του νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδοτήσεως.
- 149 Πρέπει, όμως, να υπομνησθεί συναφώς ότι το Δικαστήριο, στην απόφασή του της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (C-619/18, EU:C:2019:531), διαπίστωσε ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας, θεσπίζοντας τα εν λόγω μέτρα, παραβίασε την ισοβιότητα και την ανεξαρτησία των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.
- 150 Δεύτερον, πρέπει επίσης να επισημανθεί, στο πλαίσιο αυτό, η επίσης μνημονευθείσα από το αιτούν δικαστήριο περίπτωση ότι, βάσει του άρθρου 131 του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, το πειθαρχικό τμήμα πρέπει να απαρτίζεται αποκλειστικώς από νεοδιοριζόμενους δικαστές, εξαιρουμένων, κατά συνέπεια, των δικαστών που ήδη υπηρετούσαν στο Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο).

- 151 Τρίτον, επισημαίνεται ότι, μολονότι συστάθηκε ως τμήμα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), το πειθαρχικό τμήμα φαίνεται, αντιθέτως προς τα λοιπά τμήματα που αποτελούν το δικαστήριο αυτό και όπως προκύπτει ιδίως από το άρθρο 20 του νέου νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, να απολαύει ιδιαίτερου βαθμού αυτονομίας στο πλαίσιο του εν λόγω δικαστηρίου.
- 152 Μολονότι καθεμία από τις διάφορες περιστάσεις που επισημάνθηκαν στις σκέψεις 147 έως 151 της παρούσας αποφάσεως δεν δύναται βεβαίως, αφεαυτής και θεωρούμενη μεμονωμένα, να προκαλέσει αμφιβολίες ως προς την ανεξαρτησία οργάνου όπως το πειθαρχικό τμήμα, ο συνδυασμός τους μπορεί, αντιθέτως, να οδηγεί σε διαφορετικό αποτέλεσμα, τούτο δε κατά μείζονα λόγο εάν ο προμνημονευθείς έλεγχος όσον αφορά το KRS καταδείξει έλλειψη ανεξαρτησίας του έναντι της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας
- 153 Ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο θα κληθεί να εκτιμήσει, λαμβάνοντας επίσης υπόψη, εφόσον παρίσταται ανάγκη, τους τυχόν προβαλλόμενους ενώπιόν του προς δικαιολόγηση ορισμένων εκ των οικείων μέτρων ειδικούς λόγους και σκοπούς, εάν ο συνδυασμός των στοιχείων που μνημονεύθηκαν στις σκέψεις 143 έως 151 της παρούσας αποφάσεως και όλων των λοιπών προσηκόντως αποδεδειγμένων κρίσιμων περιστάσεων των οποίων ήθελε λάβει γνώση δύναται να προκαλέσει στους πολίτες εύλογες αμφιβολίες ως προς τη στεγανότητα του πειθαρχικού τμήματος έναντι των εξωτερικών στοιχείων, ειδικότερα δε έναντι της άμεσης ή έμμεσης ασκήσεως επιρροής εκ μέρους της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας, και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των αντιπαρατιθέμενων συμφερόντων και εάν, ως εκ τούτου, δύναται να έχει ως αποτέλεσμα να μη δίδει το εν λόγω όργανο εντύπωση ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, στοιχείο που μπορεί να θίξει την εμπιστοσύνη την οποία πρέπει να εμπνέει η δικαιοσύνη στους πολίτες στο πλαίσιο μιας δημοκρατικής κοινωνίας.
- 154 Εάν το αιτούν δικαστήριο αποφανθεί ότι τούτο συμβαίνει, η κρίση αυτή θα έχει ως συνέπεια ότι ένα τέτοιο όργανο δεν θα πληροί τις απαιτήσεις εκ του άρθρου 47 του Χάρτη και του άρθρου 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78, καθόσον δεν θα αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο, κατά την πρώτη εκ των διατάξεων αυτών.
- 155 Σε τέτοια περίπτωση, το αιτούν δικαστήριο ζητεί επίσης να διευκρινισθεί αν η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης το υποχρεώνει να μην εφαρμόσει τις εθνικές διατάξεις βάσει των οποίων αποκλειστικώς αρμόδιο για την εκδίκαση των διαφορών των κύριων δικών είναι το εν λόγω όργανο.
- 156 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ανωτέρω ερώτημα, πρέπει να υπομνησθεί, ότι χαρακτηριστικά γνωρίσματα του δικαίου της Ένωσης είναι η προέλευσή του από αυτόνομη πηγή δικαίου, δηλαδή τις Συνθήκες, η υπεροχή του έναντι του δικαίου των κρατών μελών, καθώς και το άμεσο αποτέλεσμα πλήθους διατάξεων που έχουν εφαρμογή τόσο στους πολίτες των κρατών μελών όσο και στα ίδια τα κράτη μέλη. Βάσει των ουσιωδών χαρακτηριστικών αυτών του δικαίου της Ένωσης έχει διαμορφωθεί ένα συγκροτημένο πλέγμα αρχών, κανόνων και εννόμων σχέσεων που τελούν σε αλληλεξάρτηση μεταξύ τους και δεσμεύουν αμοιβαία την ίδια την Ένωση και τα κράτη μέλη της, καθώς και τα κράτη μέλη μεταξύ τους [γνωμοδότηση 1/17 (ΣΟΕΣ ΕΕ-Καναδά), της 30ής Απριλίου 2019, EU:C:2019:341, σκέψη 109 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 157 Με την αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης κατοχυρώνεται η υπεροχή του δικαίου της Ένωσης έναντι του δικαίου των κρατών μελών (απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Porławski, C-573/17, EU:C:2019:530, σκέψη 53 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 158 Η αρχή αυτή επιβάλλει, ως εκ τούτου, σε όλες τις αρχές των κρατών μελών να διασφαλίζουν την πλήρη αποτελεσματικότητα των διαφόρων κανόνων της Ένωσης, το δε δίκαιο των κρατών μελών δεν μπορεί να επηρεάσει την αποτελεσματικότητα που αναγνωρίζεται στους κανόνες αυτούς εντός των εν λόγω κρατών (απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Porławski, C-573/17, EU:C:2019:530, σκέψη 54 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 159 Συναφώς, πρέπει, μεταξύ άλλων, να υπομνησθεί ότι η αρχή της σύμφωνης προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνείας του εθνικού δικαίου, βάσει της οποίας τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν, κατά το μέτρο του δυνατού, να ερμηνεύουν το εσωτερικό δίκαιο σύμφωνα προς τις απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης, είναι εγγενής στο σύστημα των Συνθηκών, καθόσον παρέχει στα εθνικά δικαστήρια τη δυνατότητα να διασφαλίζουν, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, την πλήρη αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης οσάκις αποφαινόμενοι επί των διαφορών των οποίων έχουν επιληφθεί (απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Porławski, C-573/17, EU:C:2019:530, σκέψη 55 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 160 Βάσει επίσης της αρχής της υπεροχής, σε περίπτωση που είναι αδύνατη η σύμφωνη προς τις απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης ερμηνεία της εθνικής νομοθεσίας, το εθνικό δικαστήριο στο οποίο έχει ανατεθεί, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του, η εφαρμογή των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης έχει την υποχρέωση να διασφαλίζει την πλήρη αποτελεσματικότητά τους, αφήνοντας εν ανάγκη αυτεπαγγέλτως ανεφάρμοστη κάθε αντίθετη διάταξη της εθνικής νομοθεσίας, έστω και μεταγενέστερη, χωρίς να υποχρεούται να ζητήσει ή να αναμείνει την προηγούμενη εξαφάνισή της είτε διά της νομοθετικής οδού είτε μέσω οποιασδήποτε άλλης συνταγματικής διαδικασίας (απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Porławski, C-573/17, EU:C:2019:530, σκέψη 58 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 161 Συναφώς, κάθε αρμοδίως επιληφθέν υποθέσεως εθνικό δικαστήριο έχει ειδικότερα την υποχρέωση, ως όργανο κράτους μέλους, να αφήνει ανεφάρμοστη κάθε εθνική διάταξη που αντιβαίνει σε διάταξη του δικαίου της Ένωσης η οποία έχει άμεσο αποτέλεσμα στη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί (απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Porławski, C-573/17, EU:C:2019:530, σκέψη 61 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 162 Όσον αφορά το άρθρο 47 του Χάρτη, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η διάταξη αυτή αρκεί αφ' εαυτής και δεν χρήζει διευκρινίσεων από διατάξεις του δικαίου της Ένωσης ή του εθνικού δικαίου προκειμένου να απονείμει στους ιδιώτες δικαίωμα δυνάμενο να προβληθεί αυτό καθεαυτό (αποφάσεις της 17ης Απριλίου 2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, σκέψη 78, και της 29ης Ιουλίου 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, σκέψη 56).
- 163 Το αυτό ισχύει και στην περίπτωση του άρθρου 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78, δεδομένου ότι, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 80 της παρούσας αποφάσεως, ορίζοντας ότι τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι θίγεται λόγω της εις βάρος του μη τηρήσεως της κατά την οδηγία αυτή αρχής της ίσης μεταχειρίσεως έχει τη δυνατότητα να προβάλει τα δικαιώματά του, η εν λόγω διάταξη επιβεβαιώνει ρητώς το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής στον οικείο τομέα. Πράγματι, θέτοντας σε εφαρμογή την οδηγία 2000/78, τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν το άρθρο 47 του Χάρτη, τα δε χαρακτηριστικά γνωρίσματα της προσφυγής που προβλέπει το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής πρέπει, επομένως, να καθορίζονται τηρουμένου του εν λόγω άρθρου 47 (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, σκέψεις 55 και 56).
- 164 Ως εκ τούτου, στην περίπτωση που εκτέθηκε στη σκέψη 160 της παρούσας αποφάσεως, το εθνικό δικαστήριο οφείλει να διασφαλίσει, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, την έννομη προστασία που παρέχεται στους πολίτες βάσει του άρθρου 47 του Χάρτη και του άρθρου 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78 και να εγγυηθεί την πλήρη αποτελεσματικότητα των άρθρων αυτών, αφήνοντας εν ανάγκη ανεφάρμοστη κάθε αντίθετη εθνική διάταξη (πρβλ. απόφαση της 17ης Απριλίου 2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, σκέψη 79).
- 165 Εθνική, όμως, διάταξη απονέμουσα αποκλειστική αρμοδιότητα να επιληφθεί διαφοράς, στο πλαίσιο της οποίας πολίτης προβάλλει, όπως εν προκειμένω, προσβολή δικαιωμάτων παρεχομένων βάσει κανόνων του δικαίου της Ένωσης, σε ορισμένο όργανο που δεν πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας κατά το άρθρο 47 του Χάρτη στερεί από τον ενδιαφερόμενο κάθε δυνατότητα πραγματικής προσφυγής, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου και του άρθρου 9,

παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78, και δεν λαμβάνει υπόψη το ουσιαστικό περιεχόμενο του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626, σκέψη 72).

- 166 Ως εκ τούτου, σε περίπτωση κατά την οποία εθνική διάταξη απονέμει αποκλειστική αρμοδιότητα εκδικάσεως διαφοράς όπως αυτές των κύριων δικών σε όργανο που δεν πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας οι οποίες επιβάλλονται βάσει του δικαίου της Ένωσης, ειδικότερα δε βάσει του άρθρου 47 του Χάρτη, άλλο όργανο επιληφθέν τέτοιας διαφοράς οφείλει, προκειμένου να διασφαλισθεί η αποτελεσματική δικαστική προστασία, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 47, και σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας κατά το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, να μην εφαρμόσει την εθνική διάταξη αυτή, ώστε η εν λόγω ένδικη διαφορά να μπορεί να εκδικασθεί από δικαιοδοτικό όργανο το οποίο πληροί τις ίδιες αυτές απαιτήσεις και το οποίο θα ήταν αρμόδιο στον οικείο τομέα εάν η εν λόγω διάταξη δεν απέκλειε την αρμοδιότητα αυτή, δηλαδή, κατά κανόνα, από το δικαιοδοτικό όργανο που ήταν αρμόδιο σύμφωνα με τη νομοθεσία που ίσχυε πριν θεσπισθεί η νομοθετική τροποποίηση με την οποία κατέστη αρμόδιο το όργανο που δεν πληροί τις εν λόγω απαιτήσεις (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 22ας Μαΐου 2003, *Connect Austria*, C-462/99, EU:C:2003:297, σκέψη 42, και της 2ας Ιουνίου 2005, *Koppensteiner*, C-15/04, EU:C:2005:345, σκέψεις 32 έως 39).
- 167 Όσον αφορά, εξάλλου, τα άρθρα 2 και 19 ΣΕΕ, διατάξεις τις οποίες επίσης αφορούν τα ερωτήματα που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο από το αιτούν δικαστήριο, πρέπει να υπομνησθεί ότι, βάσει του άρθρου 19 ΣΕΕ, το οποίο συγκεκριμενοποιεί την αξία του κράτους δικαίου που μνημονεύεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, στα εθνικά δικαστήρια και στο Δικαστήριο ανατίθεται η διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης στο σύνολο των κρατών μελών και της ένδικης προστασίας των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το δίκαιο αυτό [απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 168 Η αρχή, όμως, της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των δικαιωμάτων που παρέχονται στους ιδιώτες βάσει του δικαίου της Ένωσης, την οποία μνημονεύει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, η οποία είναι σήμερα κατοχυρωμένη με το άρθρο 47 του Χάρτη, με συνέπεια η πρώτη εκ των διατάξεων αυτών να επιβάλλει σε όλα τα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέπουν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται η αποτελεσματική δικαστική προστασία, κατά την έννοια, ιδίως, της δεύτερης εκ των εν λόγω διατάξεων, στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης [πρβλ. απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψεις 49 και 54 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 169 Υπό τις συνθήκες αυτές δεν απαιτείται χωριστή εξέταση των άρθρων 2 και 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, η οποία απλώς θα ενίσχυε την κρίση που εκτέθηκε στις σκέψεις 153 και 154 της παρούσας αποφάσεως, προκειμένου να δοθεί απάντηση στα ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου και να επιλυθούν οι διαφορές των οποίων αυτό έχει επιληφθεί.
- 170 Τέλος, παρέλκει, εν προκειμένω, και η εκ μέρους του Δικαστηρίου ερμηνεία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, το οποίο επίσης μνημονεύθηκε από το αιτούν δικαστήριο στα προδικαστικά ερωτήματά του. Στην απόφασή του περί παραπομπής, το δικαστήριο αυτό, συγκεκριμένα, δεν παρέσχε καμία εξήγηση ως προς τους λόγους για τους οποίους ερμηνεία του εν λόγω άρθρου θα μπορούσε να αποδειχθεί κρίσιμη για την επίλυση των ζητημάτων επί των οποίων καλείται να αποφανθεί στο πλαίσιο των διαφορών των κύριων δικών. Επιπλέον, εν πάση περιπτώσει, η ερμηνεία του άρθρου 47 του Χάρτη και του άρθρου 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78, η οποία παρατέθηκε στις σκέψεις 114 έως 154 της παρούσας αποφάσεως, αρκεί για να δοθεί απάντηση δυνάμενη να διαφωτίσει το αιτούν δικαστήριο προκειμένου αυτό να εκδώσει τις αποφάσεις του στο πλαίσιο των εν λόγω διαφορών.

171 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στο δεύτερο και το τρίτο ερώτημα που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο των υποθέσεων C-624/18 και C-625/18 πρέπει να δοθεί η εξής απάντηση:

- Το άρθρο 47 του Χάρτη και το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78 έχουν την έννοια ότι δεν επιτρέπεται διαφορές σχετικές με την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης να εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα οργάνου που δεν αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο, κατά την πρώτη εκ των διατάξεων αυτών. Τούτο συμβαίνει οσάκις οι αντικειμενικές συνθήκες της συστάσεως του οικείου οργάνου και τα χαρακτηριστικά γνωρίσματά του, καθώς και ο τρόπος διορισμού των μελών του, δύνανται να προκαλέσουν στους πολίτες εύλογες αμφιβολίες ως προς τη στεγανότητα του οργάνου αυτού έναντι εξωτερικών στοιχείων, ειδικότερα δε έναντι της άμεσης ή έμμεσης ασκήσεως επιρροής εκ μέρους της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας, και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των αντιπαρατιθέμενων συμφερόντων και, ως εκ τούτου, δύνανται να έχουν ως αποτέλεσμα να μη δίδει το εν λόγω όργανο εντύπωση ανεξαρτησίας ή αμεροληψίας, στοιχείο που μπορεί να θίξει την εμπιστοσύνη την οποία πρέπει να εμπνέει η δικαιοσύνη στους πολίτες στο πλαίσιο μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να καθορίσει, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα κρίσιμα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του, αν τούτο συμβαίνει στην περίπτωση οργάνου όπως είναι το πειθαρχικό τμήμα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου).
- Σε τέτοια περίπτωση, η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης έχει την έννοια ότι επιβάλλει στο αιτούν δικαστήριο να μην εφαρμόσει τη διάταξη του εθνικού δικαίου βάσει της οποίας αποκλειστικώς αρμόδιο να επιληφθεί των διαφορών των κύριων δικών είναι το εν λόγω όργανο, ώστε οι διαφορές αυτές να μπορούν να εξετασθούν από δικαιοδοτικό όργανο το οποίο πληροί τις προμνημονευθείσες απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας και το οποίο θα ήταν αρμόδιο στον οικείο τομέα εάν η αρμοδιότητά του δεν αποκλειόταν βάσει της εν λόγω διατάξεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

172 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπόμπου που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

- 1) Παρέλκει η απόφαση επί των ερωτημάτων που υπέβαλε το Izba Pracy i Bezpieczeństwa Społecznego (τμήμα εργατικών διαφορών και διαφορών κοινωνικής ασφάλισης) του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία) στο πλαίσιο της υποθέσεως C-585/18 και επί του πρώτου ερωτήματος που υπέβαλε το ίδιο δικαστήριο στο πλαίσιο των υποθέσεων C-624/18 και C-625/18.
- 2) Στο δεύτερο και το τρίτο ερώτημα που υπέβαλε το εν λόγω δικαστήριο στο πλαίσιο των υποθέσεων C-624/18 και C-625/18 πρέπει να δοθεί η εξής απάντηση:

Το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78/EK του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία, έχουν την έννοια ότι δεν επιτρέπεται διαφορές σχετικές με την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης να εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα οργάνου που δεν αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο, κατά την πρώτη εκ των διατάξεων αυτών. Τούτο συμβαίνει οσάκις οι αντικειμενικές συνθήκες της συστάσεως του οικείου οργάνου και τα χαρακτηριστικά γνωρίσματά του, καθώς και ο τρόπος διορισμού των μελών του, δύνανται να προκαλέσουν στους πολίτες εύλογες αμφιβολίες ως προς τη στεγανότητα

του οργάνου αυτού έναντι εξωτερικών στοιχείων, ειδικότερα δε έναντι της άμεσης ή έμμεσης ασκήσεως επιρροής εκ μέρους της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας, και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των αντιπαρατιθέμενων συμφερόντων και, ως εκ τούτου, δύνανται να έχουν ως αποτέλεσμα να μη δίδει το εν λόγω όργανο εντύπωση ανεξαρτησίας ή αμεροληψίας, στοιχείο που μπορεί να θίξει την εμπιστοσύνη την οποία πρέπει να εμπνέει η δικαιοσύνη στους πολίτες στο πλαίσιο μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να καθορίσει, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα κρίσιμα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του, αν τούτο συμβαίνει στην περίπτωση οργάνου όπως είναι το πειθαρχικό τμήμα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου).

Σε τέτοια περίπτωση, η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης έχει την έννοια ότι επιβάλλει στο αιτούν δικαστήριο να μην εφαρμόσει τη διάταξη του εθνικού δικαίου βάσει της οποίας αποκλειστικώς αρμόδιο να επιληφθεί των διαφορών των κύριων δικών είναι το εν λόγω όργανο, ώστε οι διαφορές αυτές να μπορούν να εξετασθούν από δικαιοδοτικό όργανο το οποίο πληροί τις προμνημονευθείσες απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας και το οποίο θα ήταν αρμόδιο στον οικείο τομέα εάν η αρμοδιότητά του δεν αποκλειόταν βάσει της εν λόγω διατάξεως.

(υπογραφές)